Súd:	Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka:	15Co/186/2010
Identifikačné číslo súdneho spisu:	6010899970
Dátum vydania rozhodnutia:	26. 10. 2011
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Jaroslav Mikulaj
ECLI:	ECLI:SK:KSBB:2011:6010899970.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jaroslava Mikulaja a členov senátu JUDr. Oľgy Maľovej a Mgr. Jaroslava Galla, v právnej veci žalobcov 1/ U.. A. Y., bytom B. E. Y., X. E. S. č.XX, 2/ W. A., a. s., so sídlom A. č. XXX, IČO: XX XXX XXX, obaja zastúpení O.. B. U., advokátom so sídlom v I., E. K. č. X, proti žalovanému U.. Y. S., bytom Z. č. XX, zastúpeného spoločnosťou W. D. O.. U. M., s.r.o., so sídlom G. č.XX, XXX XX B. S., IČO: XX XXX XXX, o ochranu osobnosti, na odvolanie žalobcov 1/, 2/ a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Rimavská Sobota č.k. 7C/56/07-447, zo dňa 07.07.2008, takto

r o z h o d o l :

I. Pripúšťa späťvzatie návrhu v časti oprávnenia uverejniť na náklady žalovaného rozsudok na televíznej stanici O. a O. a v tejto časti zrušuje rozsudok okresného súdu a konanie zastavuje.
II. Rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým uložil žalovanému povinnosť na najbližšej tlačovej konferencii S. A. D. predniesť ospravedlnenie v špecifikovanom znení, vo výroku, ktorým rozhodol, že žalobcovia 1/, 2/ sú oprávnení spoločne a nerozdielne uverejniť na náklady žalovaného právoplatný rozsudok so špecifikovanými náležitosťami znením a spôsobom, a vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi 1/ náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 300.000,-- Sk s upresnením výroku podaním zo dňa 04.12.2008 a 12.09.2011 m e n í tak, že žalobu v tejto časti zamieta.
Žalobcovia 1/, 2/ sú povinní spoločne a nerozdielne nahradiť žalovanému trovy konania vo výške 15.945,89 eur v lehote troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia na účet advokáta žalovaného O.. U. M..

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd rozsudkom zaviazal žalovaného na najbližšej tlačovej konferencii S. A. D., na ktorú pozve zástupcov všetkých médií, ktorých zástupcovia sa zúčastnili na tlačových konferenciách S. A. D. konaných 18.10.2006 a 29.10.2006 predniesť ospravedlnenie stanoveného znenia, a to do jedného mesiaca od právoplatnosti rozsudku. Vyslovil, že obaja žalobcovia sú oprávnení na náklady žalovaného uverejniť právoplatný rozsudok s jeho presným označením, označením účastníkov konania a úplným obsahom výroku právoplatného rozsudku vo veci samej týkajúceho sa ospravedlnenia formou zobrazeného a zrozumiteľne čítaného textu, bezprostredne pred začatím vysielania relácie „Z..S..“ na televíznej stanici J. O., relácie „E. J.“ na televíznej stanici J. A. a relácie „ K. Z.“ na televíznej stanici O. ako aj v denníkoch E. L., Z., S., G. E. a V. S. na ich titulnej strane textom s typom a veľkosťou písma, ktorý je totožný s textom článku s najvýraznejším typom a najväčšou veľkosťou písma uverejneným na titulnej strane, a to do jedného mesiaca od právoplatnosti rozsudku. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi v 1/ rade z titulu náhrady nemajetkovej ujmy 300.000,-Sk (9.958,18 eur) do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšnej časti žalobu zamietol. O trovách konania súd prvého stupňa rozhodol tak, že žalovaný je povinný nahradiť žalobcom trovy konania vo výške 904.685,-Sk (30.030,04 eur), z toho 368.000,-Sk (12.215,36 eur) titulom zaplateného súdneho poplatku a 536.685,-Sk (17.814,68 eur) titulom trov právneho zastúpenia, všetko v lehote troch dní od právoplatnosti

rozsudku na označený účet právneho zástupcu žalobcov O.. B. U.. Okresný súd po preskúmaní pravdivosti skutkového základu výrokov, ktorými sa žalobcovia 1/, 2/ cítia dotknutí, dospel k záveru, že pravdivosť tvrdení žalovaného v konaní nebola preukázaná, pričom ide o tvrdenia pre ich difamujúci obsah objektívne spôsobilé zasiahnuť do práv žalobcov chránených článkom 10 Listiny a § 11, § 19b Občianskeho zákonníka. Aj keď sú hranice prípustnej kritiky voči osobe verejného záujmu (o akú v prípade žalobcu 1/ ako K. J. A. Z. S. išlo) širšie, nemôže to vyústiť do práva na zverejnenie akejkoľvek informácie o takejto osobe a tým menej informácie difamujúcej. Podľa názoru okresného súdu vzhľadom na okolnosti, za ktorých došlo k neoprávnenému zásahu, žalovaný ako politický súper žalobcu 1/ bol pri zverejňovaní predmetných skutočností politicky motivovaný s cieľom svojimi výrokmi zdiskreditovať žalobcu 1/ a v súvislosti s jeho osobou aj žalobcu 2/, a to v období nasledujúcom po voľbách. Vo vzťahu k žalobcovi 1/ prvostupňový súd nepovažoval za postačujúce zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a preto zaviazal žalovaného nahradiť žalobcovi v 1/ rade nemajetkovú ujmu v sume 300.000,-Sk (9.958,18 eur). O trovách konania okresný súd rozhodol podľa ust. § 142 ods. 3 O. s. p. s poukazom na to, že rozhodnutie o výške náhrady nemajetkovej ujmy záviselo od úvahy súdu, v dôsledku čoho prislúcha žalobcom plná náhrada trov konania.

Proti tomuto rozsudku podali v zákonnej lehote odvolanie obe strany sporu.

Žalobcovia 1/, 2/ odvolaním napadli časť výroku rozsudku okresného súdu, pokiaľ žalobcovi v 1/ rade nebola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 5 mil. Sk (165.969,59 eur) a žalobcovi v 2/ rade takáto náhrada vo výške 1 mil. Sk (33.193,92 eur). Žiadali napadnutý rozsudok zmeniť a obom im priznať náhradu nemajetkovej ujmy v žalovaných sumách. V časti výroku o oprávnení žalobcov 1/, 2/ uverejniť právoplatný rozsudok navrhli zmeniť názov relácie na televíznej stanici J. O., pred ktorou sa má výrok prečítať tak, že ide o reláciu „B. L.“. Posledne uvedenú zmenu navrhli z dôvodu, že televízna stanica O. v súčasnosti nevysiela reláciu s názvom „Z..S..“, pričom obsahovo i sledovanosťou je jej najbližšia v súčasnosti vysielaná relácia s názvom „B. L.“. Žalobcovia 1/, 2/ odvolanie odôvodnili tým, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je nedostatočne odôvodnené v nimi napadnutých častiach rozsudku, čo predstavuje inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 205 ods. 2 písm. b) O.s.p.) a podľa nich napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f) O.s.p.). Žiadali priznať náhradu trov odvolacieho konania.

Podaním zo dňa 05.12.2008, ktoré krajskému súdu prišlo 09.12.2008, vzali obaja žalobcovia svoje odvolanie späť.

Žalovaný sa podaným odvolaním domáhal zmeny napadnutého rozhodnutia a zamietnutia žaloby v celom rozsahu, prípadne zrušenia rozsudku okresného súdu a vrátenia veci na ďalšie konanie. Žalobcov žiadal zaviazať na úhradu trov konania. Pre prípad, že by krajský súd potvrdil napadnuté rozhodnutie, žalovaný žiadal pripustiť proti nemu dovolanie. Žalovaný namietal, že súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností. Poukázal, že v priebehu konania navrhol viaceré dôkazy, ktoré neboli vykonané a ani o nich nebolo vôbec rozhodnuté. Navrhol vyžiadať podklady a zápisnice z rokovania F. B. Z. J. (ďalej „F.“) za účelom overenia, či predmetný list tohto družstva je skutočným a záväzným prejavom vôle F. alebo len súkromnou iniciatívou predsedu družstva. Žalovaný poukázal, že navrhol vyžiadať z Úradu vlády SR žiadosť adresovanú na C. D. Z. Z., na základe ktorej Slovenská republika obdržala list komisárky pani I., ktorý obsahuje stručné odpovede na otázky, ktoré však súdu nie sú známe. Za dôležité nevykonané dôkazy označil žalovaný rozhodnutie o pridelení kvóty pre žalobcu 2/ a originál zmluvy od W. X. ohľadne prevodu kvót. Odvolateľ namietol, že nebol vyžiadaný zvukový záznam z porady vedenia ministerstva z februára 2006, pričom ide o dôležitý dôkaz za účelom objasnenia tvorby dodatku č. 4. Žalovaný namietal, že okresný súd nevykonal dôsledne dôkaz vyžiadaním informácie od A. Z. S. o tom, kto bol držiteľom kvóty na tabak a v akej výške ku dňu 31.12.2005 a k 01.01.2006, pričom ide o jeden z kľúčových dôkazov, na základe ktorého možno posúdiť existenciu nároku na platbu v roku 2005 a 2006. Žalovaný tvrdil, že okresný súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam ohľadne skutočnosti, kto inicioval prijatie zmeny usmernenia č. 28/2006 ohľadne poskytovania podpory v oblasti tabaku. Podľa žalovaného z vykonaných dôkazov vyplýva, že žalobca 1/ ako K. J. dňa 13.09.2006 prevzal žiadosť od F., v tejto veci začal okamžite konať a inicioval zmenu. Dal pokyn U.. K. na prijatie dodatku č. 4 a tiež pokyn U.. W. na vybavenie listu. Za nesprávne skutkové zistenie okresného súdu žalovaný označil zistenie, že kúpna zmluva o prevode kvót medzi žalobcom 2/ a W. X. bola uzavretá 30.12.2005. Vzhľadom na to, že Z. Z. W. (ďalej len „Z.“) evidovala kúpnu

zmluvu z 31.01.2006, ktorá bola súdu doručená na základe jeho vyžiadania, vzhľadom na oznámenie generálneho riaditeľa Z., že „Zmluva s dátumom 31.01.2006 bola doručená spolu s oznámením o prevode kvóty“, vzhľadom na rozdielnosť výpovedí zmluvných strán o spôsobe a mieste jej uzavretia i vzhľadom na výpoveď účtovníčky W. X. a faktúru s dátumom zdaniteľného plnenia z roku 2006 bolo podľa žalovaného preukázané, že pravá je zmluva, ktorá je datovaná 31.01.2006. Podľa žalovaného prvostupňový súd nesprávne vyhodnotil nadobudnutie kvóty na základe pochybne uzavretej kúpnej zmluvy a na základe neexistujúcich právnych predpisov. V zmysle článku 33 Nariadenia č.2848/1998 sa vyžaduje uskutočnenie ďalších úkonov zo strany nadobúdateľa kvóty, ako aj zo strany členského štátu. Konštitutívny charakter registrácie v zmysle článku 33 ods.2 Nariadenia č.2848/1998 potvrdil okrem iného i svedok W. a výsledok kontroly A. Z. S. č.1/1/2008 bod A VI. Žalovaný vytýkal, že počas konania bolo vykonaných viacero dôkazov, na ktoré však okresný súd neprihliadol, napríklad, že žalobca 1/ bol v deň oznámenia abdikácie predmetom kritiky médií najmä kvôli inej kauze, že žalobca 2/ žiadal o platbu až od 01.01.2006 pre hospodársky rok 2006, že nesprávne zohľadnil výpoveď premiéra ako svedka, že nezohľadnil existenciu faktúry zo dňa 10.03.2006, ktorá potvrdzuje, že k uzavretiu zmluvy muselo dôjsť až v roku 2006, že zmluva, ktorú okresný súd uznal, je predmetom vyšetrovania prokuratúrou SR. Žalovaný označil za nesprávne zistenie súdu prvého stupňa, že on neuniesol dôkazné bremeno. Podľa názoru žalovaného rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, keďže nesprávne právne vyhodnotil usmernenie č.28/2006, nesprávne odvodil existenciu nároku na platbu od uzavretia platnej zmluvy bez splnenia podmienok uvedených v článku 33 Nariadenia, že nesprávne vyvodil záver o tom, že pôvodné usmernenie č.28/2006 umožňovalo umelé vytvorenie podmienok pri prevode kvót na inú osobu a pokračovaní v poberaní priamych platieb. Za nesprávny právny záver prvostupňového súdu žalovaný označil záver, že dodatok č.4 je zosúladením vykonávacích predpisov SR s komunitárnym právom. Tento dodatok podľa žalovaného pôsobí retroaktívne a upresňuje subjekty oprávnené na poberanie platieb. Odvolateľ namietal i záver o politickej motivácii žalovaného. Namietal, že okresný súd neskúmal dobrú povesť osoby žalobcu 2/. Namietal, že prvostupňový súd ohľadne tvrdenia žalovaného, že žalobca 1/ porušil ústavný zákon č.357/2004 Z.z. nedospel k žiadnym skutkovým zisteniam ani právnym záverom. Žalovaný namietol, že súd prvého stupňa pri hodnotení dôkazov si vybral len niektoré dôkazy a ostatné úplne opomenul. Pripustenie prípustnosti dovolania žalovaný odôvodnil tým, že ide o rozhodnutie zásadného významu, pretože určuje mieru prípustnosti verejnej kritiky u politikov. Žalovaný nesúhlasil ani s rozhodnutím o trovách konania s poukazom na to, že žalobcovia boli v spore len čiastočne úspešní. Žalobcovia žiadali neprimeranú náhradu 6.000.0000,-- Sk a práve výška súdneho poplatku z takto neprimerane vysoko uplatňovaného nároku tvorí viac ako 1/3-tinu trov a má tiež vplyv na výšku sadzby úkonu právnej pomoci.

Žalobcovia 1/, 2/ vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedli, že vytýkané nevykonanie dôkazov, ktoré navrhol žalovaný, vzhľadom na zistenie skutkového stavu inými dôkazmi nemalo za následok neúplné zistenie skutkového stavu. Charakter a význam listu F. pre prijatie dodatku č.4 okresný súd relevantne zistil z výpovedí svedkov. List komisárky A. L. - I. predstavuje konzistentný text, ktorý obsahuje jasné a zrozumiteľné konštatovania týkajúce sa problematiky poskytovania platieb na tabak relevantné pre toto konanie. V spisom materiáli sa nachádzajú rozhodnutia A. Z. S. o pridelení výrobnej kvóty tabaku pre žalobcu 2/ i originál kúpnej zmluvy o prevode kvót. Podstatné okolnosti prijatia dodatku č.4 prvostupňový súd zistil z výpovedí viacerých svedkov. Žalobcovia poukázali, že súdu boli predložené prehľady kvót tabaky za roky 2005, 2006 a 2007. Za neopodstatnené označili žalobcovia tvrdenie žalovaného, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Poukázali, že prijatie dodatku k usmerneniu žalovaného bolo nevyhnutné v záujme ochrany právnej istoty, dobrej viery a legitímnych očakávaní všetkých pestovateľov, ktorý nadobudli kvóty prevodom v roku 2005. Žalobca 1/ odstúpil z funkcie na vlastnú žiadosť, pričom dôvodom bol dlhodobý spoločenský a mediálny tlak spôsobený difamujúcimi výrokmi žalovaného, a nie článok o odstrele jeleňa. Žalobcovia poukázali na nesprávnosť právnej argumentácie žalovaného týkajúcej sa účinkov registrácie prevodu kvóty. Registrácia v zmysle článku 33 ods.2 Nariadenia č.2848/1998 spočíva v kontrole splnenia podmienok uvedených v článku 33 ods.1 písm.a/, b/, d/, e/, f/ a g/ citovaného Nariadenia, avšak nie je podmienkou prevodu, takže je len deklaratórnym konštatovaním splnenia predpísaných podmienok prevodu. Hoci v čase registrácie už bolo zrušené Nariadenie č.2848/1998, registrácia kvóty v roku 2006 sa uskutočnila v súlade s bodom 6 Metodického postupu pre oznamovateľov prevodu kvóty surového tabaku - rok 2006 vydaného rozhodnutím č.125/2005 generálneho riaditeľa Z. Z. W. z 20.12.2005. Žalobcovia označili za neprijateľný záver, že Z. mala ignorovať všetky prevody, ktoré sa síce uskutočnili v roku 2005, ale z časových alebo iných dôvodov ich nestihla zaregistrovať ešte v roku 2005. Žalobcovia poukázali, že podľa článku 143c ods.6 Nariadenia č.1782/2003 o výške doplnkovej štátnej pomoci môže

nový členský štát rozhodnúť iba na základe objektívnych kritérií a po povolení Komisie. Usmernenie č.28/2006 však bolo jednak v rozpore s požiadavkou objektívnosti, pretože diskriminovalo pestovateľov, ktorí v roku 2005 v súlade s Nariadením č.2848/1998 nakúpili kvóty, ale aj v rozpore so žiadosťou žalovaného o povolenie (autorizáciu) doplnkových priamych platieb z 23.03.2006. Z uvedenej žiadosti vyplývajú dve podmienky pre každého žiadateľa, a to a) aby bol oprávnený pre S. a b) aby mal tabakovú kvótu v roku 2005. V usmernení č.28/2006 však bolo zakotvené obmedzenie platby do výšky platby priznanej na vybrané odrody tabaku v roku 2005. Vzhľadom na to, že uvedená podmienka nie je v žiadosti žalovaného o autorizáciu z 23.03.2006 uvedená, usmernenie č.28/2006 sa dostalo do zjavného rozporu s podmienkami na poskytnutie platieb, ktoré boli oznámené Komisii, a ktoré Komisia povolila. Požiadavka súladu podmienok poskytovania platieb so znením schváleným Komisiou je pritom výslovne zakotvená v článku 140 ods.2 Nariadenia č.1973/2004, podľa ktorého v prípade, ak sa neposkytuje spolufinancovanie z prostriedkov EÚ, príslušné nové členské štáty musia použiť vhodné kontrolné opatrenia na zabezpečenie dodržiavania podmienok na poskytnutie doplnkových národných priamych platieb uvedených v povolení Komisie v súlade s článkom 143c ods.7 Nariadenia č.1782/2003. Žalobcovia 1/, 2/ vyjadrili názor, že usmernenie č.28/2006 bolo v rozpore s komunitárnym právom jednak pre jeho diskriminačný charakter ako aj preto, že stanovovalo podmienky poskytovania doplnkových platieb, ktoré Komisia neschválila. Rozhodnutie okresného súdu o trovách konania označili za zákonné z bližšie uvedených dôvodov.

Krajský súd v Banskej Bystrici, ktorému bola vec predložená ako súdu odvolaciemu zistil, že žaloba žalobcov 1/, 2/ zo dňa 28.11.2006 bola neurčitá a neúplná v časti žalobného petitu, za ktoré výroky prednesené žalovaným v októbri 2006 sa má žalovaný ospravedlniť. Výroky, ktorými sa žalobcovia 1/, 2/ cítia dotknutí, boli uvedené na viacerých miestach textu žaloby bez toho, aby boli konkretizované v žalobnom petite. Okresný súd žalobe v časti týkajúcej sa ospravedlnenia žalovaným vyhovel. Takýto výrok rozsudku podľa názoru krajského súdu, keďže je založený na neúplnej, neurčitej žalobe, nebol materiálne vykonateľný. V konaní o ochranu osobnosti má súd právo i povinnosť prispôsobiť znenie žiadaného opravného satisfakčného článku skutkovým zisteniam a účelu inštitútu ochrany osobnosti, pričom aj odvolací súd môže upraviť znenie rozsudku prvostupňového súdu v konaní o odvolaní (rozsudok Najvyššieho súdu SR z 29.06.1992 sp. zn. 2Cdo/18/92 uverejnený pod číslom 28, ročník 1993 Zbierky rozhodnutí a stanovísk súdov SR). Krajský súd preto výzvou zo dňa 26.11.2008 vyzval žalobcov 1/, 2/, aby v určenej lehote upresnili, doplnili žalobný petit návrhu na začatie konania zo dňa 28.11.2006 v tom smere, za ktoré „verejné, nepravdivé a účelovo zavádzajúce výroky prednesené v októbri 2006“ žalovaným žiadajú, aby žalovaný predniesol ospravedlnenie. Žalobcovia 1/, 2/ podaním zo dňa 04.12.2008 upresnili a doplnili žalobný petit tak, že body 1. a 2. formulovali nasledovne:
1. Žalovaný je povinný na najbližšej tlačovej konferencii S. A. D., na ktorú pozve zástupcov všetkých médií, ktorých zástupcovia sa zúčastnili na tlačových konferenciách S. A. D. konaných 18.10.2006 a 28.10.2006, predniesť toto ospravedlnenie:
„Ospravedlňujem sa U.. A. Y. a predstavenstvu a akcionárom spoločnosti W. A., a.s., za tieto nepravdivé, účelovo zavádzajúce a difamujúce výroky prednesené v októbri 2006 v súvislosti so zmenou usmernenia A. Z. S. X. o podpore pestovania tabaku:
a) výroky prednesené na tlačovej konferencii S. A. D. 18.10.2006:

„Podľa mňa takýto prístup je absolútnou drzosťou. Zmeniť pravidlá počas hry, počas posudzovania tak, aby to vyhovovalo jednotlivcom?“

„To je jednoznačne kategorická účelová zmena ...“

„Prišiel ako K. J., tam inicioval materiál, ako máme možnosť vidieť na tomto materiáli, tak, aby on získal o 4,4 milióna korún viac.“

„Je to absolútne neprijateľné a je to v rozpore aj so zákonom.“

„Ja namietam, že bola prijatá účelová zmena v prospech jedinej spoločnosti, alebo pár jednotlivcov v krajine z tých 14 600 žiadateľov v prospech W. A., čo je neprípustné, aby človek prišiel na ministerstvo a začal prijímať rozhodnutie, čo je v rozpore so zákonom, vo svoj prospech alebo v prospech svojej bývalej firmy alebo firmy, kde som akcionárom a manželka je členkou dozornej rady.“

„... menia sa podmienky kvôli K. J., a to na jeho podnet.“

b) výroky prednesené na tlačovej konferencii S. A. D. 28.10.2006:
„pán J. (...) vedome porušil ústavný zákon SR, keď inicioval zmenu, ktorá sa dotkne troch až štyroch podnikov na Slovensku, takže žiadny verejný záujem, ale len záujem pána K. J. získať 4,4 milióna korún."

„Koľkokrát je ešte možné, aby pán K. J. klamal a zavádzal?"

„... koľko dôkazov ešte treba predložiť o morálke a o etike tohto štátneho úradníka, aby sme konali v zmysle slov pána premiéra?"

„Nedočkavosť a chamtivosť sú zlým radcom a niekto si chcel zarobiť 4,4 milióna korún."

c) výroky prednesené v relácii J. J. „K. Z." 29.10.2006:
„Pre mňa je jasné a ja som presvedčený, že K. J. zneužil svoju funkciu."

„V tomto konkrétnom prípade pán K. J. inicioval zmenu, ktorá zmena sa dotkla 4 spoločností ..."

d) výroky prednesené v J. A. „E. J." 29.10.2006:
„Ja osobne teraz vnímam túto situáciu ako porušenie morálne a etické a porušenie slovenských zákonov v rovine pána K. J.."

e) výroky prednesené v relácii J. O. „Z..S." 29.10.2006:
„Pán K. J., keď prišiel na ministerstvo, tak inicioval zmenu vo svoj vlastný prospech. Retroaktívne menil pravidlá posudzovania hry v rozpore so zákonom o konflikte záujmov, konal v rozpore s nariadením EÚ ..."

„... a podľa mňa (...) poškodzuje aj česť poľnohospodárov tejto krajiny."

Týmito výrokmi som poškodil občiansku, osobitne profesionálnu česť U.. A. Y. a v dôsledku nich sa v značnej miere znížila jeho vážnosť v spoločnosti. Týmito výrokmi som takisto poškodil dobrú povesť spoločnosti W. A., a.s.",
a to do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozsudku.

2. Žalobca 1 a žalobca 2 sú spoločne a nerozdielne oprávnení uverejniť na náklady žalovaného právoplatný rozsudok s jeho presným označením, označením účastníkov konania a obsahom výroku právoplatného rozsudku vo veci samej:
- v rozsahu ospravedlnenia uvedeného v bode 1 písm. c) výroku tohto rozsudku formou zobrazeného a zrozumiteľne čítaného textu bezprostredne pred začatím vysielania relácie „K. Z." na televíznej stanici J.;
- v rozsahu ospravedlnenia uvedeného v bode 1 písm. d) výroku tohto rozsudku formou zobrazeného a zrozumiteľne čítaného textu bezprostredne pred začatím vysielania relácie „E. J." na televíznej stanici J. A.;
- v rozsahu ospravedlnenia uvedeného v bode 1 písm. e) výroku tohto rozsudku formou zobrazeného a zrozumiteľne čítaného textu bezprostredne pred začatím vysielania relácie „B. L." na televíznej stanici J. O.;
- v rozsahu ospravedlnenia uvedeného v bode 1 písm. a) a b) výroku tohto rozsudku v denníkoch E. L., Z., S., G. E. a V. S. na ich titulnej strane textom s typom a veľkosťou písma, ktorý je totožný s textom článku s najvýraznejším typom a najväčšou veľkosťou písma uverejneným na titulnej strane
a to do 1 mesiaca od právoplatnosti tohto rozsudku.
Body 3/, 4/, 5/ žalobného petitu (pôvodne body 2/, 3/, 4/) zostali nezmenené.

Takto upresnená žaloba bola dňa 12.12.2008 doručená žalovanému. Krajský súd na odvolacom pojednávaní dňa 04.02.2009 uznesením pripustil uvedené upresnenie žaloby zo dňa 28.11.2006 majúc za to, že ide o postup založený na ustanovení § 43 ods.l v spojení s § 211 ods.2 O.s.p..

Žalobcovia 1/, 2/ podaním zo dňa 05.12.2008 svoje odvolanie zo dňa 04.09.2008 proti rozsudku okresného súdu vzali späť.

Žalovaný žalobu s upresneným petitom navrhol ako nedôvodnú zamietnuť. Procesný postup žalobcov označil za špekuláciu. Namietal, že on nemôže zvolávať tlačové konferencie S., pozývať na ne zástupcov médií a nemá ani informácie, ktoré médiá sa zúčastnili na tlačových konferenciách S. 18.10.2006 a 28.10.2006. Tvrdil, že výroky navrhnuté žalobcami sú povytŕhané z kontextu a nezhodujú sa ani s prepismi predloženými žalobcom. Nesúhlasil s tak širokou publicitou rozsudku. Namietol, že chýba návrh výšky nákladov na uverejnenie rozsudku. Upresnil, že pokyn na prijatie dodatku č.4 sa dotkol len cca 6 subjektov oproti už existujúcim 69 žiadateľom.

Podľa § 207 ods.2 O.s.p. dokiaľ o odvolaní nebolo rozhodnuté, možno ho vziať späť. Ak niekto vzal odvolanie späť, nemôže ho podať znova. Podľa ods. 3 tohto ustanovenia, ak sa odvolanie, o ktorom nebolo rozhodnuté, vzalo späť, odvolací súd odvolacie konanie zastaví.

Podľa § 222 ods.1 veta prvá O.s.p. ak odvolateľ vezme odvolanie späť, právoplatnosť napadnutého rozhodnutia nastane, ako keby k podaniu odvolania nedošlo.

Krajský súd postupoval podľa § 207 ods.2, 3 O.s.p. a odvolacie konanie o odvolaní žalobcov 1/, 2/ zastavil a výrok o zastavení konania sa premietol do rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 15Co/222/2008-566, zo dňa 04.02.2009. Zároveň týmto rozsudkom Krajský súd v Banskej Bystrici zmenil rozsudok Okresného súdu Rimavská Sobota č.k. 7C/56/07-447, zo dňa 07.07.2008 tak, že žalovanému uložil povinnosť na najbližšej tlačovej konferencii S. A. D. predniesť toto ospravedlnenie:
„Ospravedlňujem sa U.. A. Y. a predstavenstvu a akcionárom spoločnosti W. A., a.s., za tieto nepravdivé, účelovo zavádzajúce a difamujúce výroky prednesené v októbri 2006 v súvislosti so zmenou usmernenia A. Z. S. X. o podpore pestovania tabaku:

A/ výroky prednesené na tlačovej konferencii S. A. D. 18.10.2006:
„Prišiel ako K. J., tam inicioval materiál, ako máme možnosť vidieť na tomto materiáli tak, aby on získal o 4,4 milióna korún viac.“
„Ja namietam, že bola prijatá účelová zmena v prospech jedinej spoločnosti alebo pár jednotlivcov v krajine z 14.600 žiadateľov v prospech W. A., čo je neprípustné, aby človek prišiel na ministerstvo a začal prijímať rozhodnutie, čo je v rozpore so zákonom, vo svoj prospech v prospech svojej bývalej firmy alebo firmy, kde som akcionárom a manželka je členkou dozornej rady.“
„... menia sa podmienky kvôli K. J., a to na jeho podnet.“
B/ výroky prednesené na tlačovej konferencii S. A. D. 28.10.2006:
„pán J. (...) vedome porušil ústavný zákon SR, keď inicioval zmenu, ktorá sa dotkne troch až štyroch podnikov na Slovensku, takže žiadny verejný záujem, ale len záujem pána K. J. získať 4,4 milióna korún.“
„Koľkokrát je ešte možné, aby pán K. J. klamal a zavádzal?“
„... koľko dôkazov ešte treba predložiť o morálke a o etike tohto štátneho úradníka, aby sme konali v zmysle slov pána premiéra?“
„Nedočkavosť a chamtivosť sú zlým radcom a niekto si chcel zarobiť 4,4 milióna korún.“
C/ výroky prednesené v relácii J. O. „K. Z.“ 29.10.2006:
„Pre mňa je jasné a ja som presvedčený, že K. J. zneužil svoju funkciu.“
D/ výroky prednesené v J. A. „E. J.“ 29.10.2006:
„Ja osobne teraz vnímam túto situáciu ako porušenie morálne a etické a porušenie slovenských zákonov v rovine pána K. J..“
E/ výroky prednesené v relácii J. O. „Z..S.“ 29.10.2006:
„Pán K. J., keď prišiel na ministerstvo, tak inicioval zmenu vo svoj vlastný prospech. Retroaktívne menil pravidlá posudzovania hry v rozpore so zákonom o konflikte záujmov, konal v rozpore s nariadením EÚ ...“

Týmito výrokmi som poškodil občiansku, osobitne profesionálnu česť U.. A. Y. a v dôsledku nich sa v značnej miere znížila jeho vážnosť v spoločnosti. Týmito výrokmi som takisto poškodil dobrú povesť spoločnosti W. A., a.s.“
a to do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozsudku.

Krajský súd, ako súd odvolací, tiež umožnil žalobcom 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne uverejniť na náklady žalovaného právoplatný rozsudok s jeho presným označením, označením účastníkov konania a obsahom výroku právoplatného rozsudku vo veci samej:

- v rozsahu ospravedlnenia uvedeného v bode I. písmeno C/ výroku tohto rozsudku formou zobrazeného a zrozumiteľne čítaného textu bezprostredne pred začatím vysielania relácia „K. Z.“ na televíznej stanici J.;
- v rozsahu ospravedlnenia uvedeného v bode I. písmeno D/ výroku tohto rozsudku formou zobrazeného a zrozumiteľne čítaného textu bezprostredne pred začatím vysielania relácie „E. J.“ na televíznej stanici J. A.;
- v rozsahu ospravedlnenia uvedeného v bode I. písmeno E/ výroku tohto rozsudku formou zobrazeného a zrozumiteľne čítaného textu bezprostredne pred začatím vysielania relácie „B. L.“ na televíznej stanici J. O.;
- v rozsahu ospravedlnenia uvedeného v bode I. písmeno A/, B/ výroku tohto rozsudku v denníkoch E. L., Z., S., G. E. a V. S. na ich titulnej strane textom s typom a veľkosťou písma, ktorý je totožný s textom článku s najvýraznejším typom a najväčšou veľkosťou písma uverejneným na titulnej strane a to do 1 mesiaca od právoplatnosti tohto rozsudku.

V prevyšujúcej časti návrh žalobcov 1/, 2/ zamietol. Vo výroku, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi U.. A. Y. z titulu náhrady nemajetkovej ujmy sumu vo výške 300.000,-- Sk do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku, zmenil rozsudok okresného súdu tak, že návrh žalobcu 1/ v tejto časti zamietol. Zároveň rozhodol o náhrade trov konania tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Krajský súd svoje rozhodnutie č.k. 15Co/222/2008-566, zo dňa 04.02.2009 odôvodnil poukazom na § 11 a nasl. Obč. zákonníka a ochranu dobrej povesti právnickej osoby podľa § 19b ods.2, 3 Obč. zákonníka, rozsudok NS SR uverejnený v časopise Zo súdnej praxe pod číslom 26/1996, § 135 ods.l veta druhá O.s.p., Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd, judikatúru ESĽP s tým, že vzhľadom na uvedené zásady, konštantnú judikatúru súdov SR i ESĽP bolo nutné v konaní posúdiť, či žalovaný využívajúc slobodu prejavu a právo kritiky zasiahol od práv žalobcov 1/, 2/ chránených ustanovením § 11 a nasl., § 19b ods. 2, 3 O.z. V rámci skúmania, či išlo o neoprávnený zásah, bolo treba posúdiť, či žalovaný predniesol pravdivé tvrdenia, resp. či jeho hodnotiace úsudky boli založené na dostatočnej skutkovej základni. Okresný súd za skutkový základ veci zahrnul tvrdenia žalovaného, že žalobca 1/ inicioval prijatie zmeny usmernenia poskytovania podpory v oblasti tabaku v rozpore so zákonom, protiprávne, vedome porušil ústavný zákon, konal v rozpore s Nariadením EÚ. Z výrokov, ktorými sa žalobcovia 1/, 2/ cítia dotknutí ďalej vyplýva, že žalovaný obvinil žalobcu 1/ z toho, že inicioval zmenu podmienok vo svoj vlastný prospech, v prospech jedinej spoločnosti, a to žalobcu 2/, prípadne troch až štyroch podnikov, pár jednotlivcov zo 14 600 žiadateľov tak, aby žalobca 1/ získal o 4,4 milióna Sk viac. Žalovaný tvrdil, že žalobca 1/ zneužil funkciu K. J., prišiel na ministerstvo a začal prijímať rozhodnutie, retroaktívne menil pravidlá posudzovania kvôli nemu, že klamal a zavádzal.

Okresný súd vykonal dokazovanie oboznámením listu predsedu predstavenstva F. zo dňa 13.09.2006, spisovým obalom A. Z. S. (zrejme č.j. 13/06) ako aj ďalšími listinnými dôkazmi pripojenými v spise. Vzhľadom na takéto súhrnné zistenie krajský súd na pojednávaní doplnil dokazovanie prečítaním návrhu dodatku č.4 k Usmerneniu A. Z. S. na úseku štátnej správy o podpore v poľnohospodárstve formou priamych platieb číslo: 5516/2006-300, kde sa uvádza, že materiál sa predkladá „Na základe: pokynu K.. J. A.. Y. z porady konanej dňa 13.09.2006“. V predkladacej správe k uvedenému návrhu je uvedené, že „Materiál sa predkladá na základe pokynu K. J. a podnetu S. Z. W. F.. ... Dôvodom predkladania uvedeného materiálu je, že niektorým podnikateľom, ktorí nakúpili kvótu medzi májom 2005 a 31.12.2005 nemohla byť priznaná platba na dodatočne nakúpenú kvótu“. Odvolací súd po vyhodnotení výsledkov dokazovania dospel k záveru, že okresný súd správne považoval za podnet zmeny predmetného usmernenia list predsedu predstavenstva F. z 13.09.2006. To, či išlo len o iniciatívu predsedu predstavenstva alebo o riadne prejavenú vôľu predstavenstva F., v tomto konaní krajský súd nepovažuje za právne významné. Treba však uviesť, že svedkovia A. A., U.. Z. A., W. P. - pestovatelia tabaku uviedli, že so zmluvne prevádzanými kvótami tabaku v roku 2005 boli problémy. Svedok U.. Z. A. vo výpovedi pred okresným súdom uviedol, že ako člen predstavenstva F. záležitosť v rámci F. riešili aj na základe podnetov pestovateľov tabaku, ktorí v roku 2005 kúpili kvóty na tabak. Postup konzultovali aj so zamestnancami ministerstva U.. K. W. a O.. O. M.. Napokon situáciu po voľbách riešil predseda predstavenstva F. O. J.. Za preukázané v tejto spojitosti zhodne s okresným súdom krajský súd považuje, že podnetom zmeny predmetného usmernenia bol list predsedu predstavenstva F.. Avšak legislatívny proces prijatia dodatku č.4 na ministerstve bol začatý na základe pokynu žalobcu 1/ ako K. J.. Pokiaľ žalovaný vo výrokoch, ktorými sa žalobcovia 1/, 2/ cítia dotknutí, tvrdil, že žalobca 1/ „ako K. J. inicioval materiál“, treba toto tvrdenie považovať za pravdivé. Nemožno však považovať za pravdivé tvrdenia

žalovaného, že žalobca 1/ „... keď prišiel na ministerstvo, ... menil pravidlá posudzovania hry ...“, „... prišiel na ministerstvo a začal prijímať rozhodnutie ...“. Žalobca 1/ síce inicioval prijatie dodatku č.4, avšak sám ho neprijal. V rámci legislatívneho procesu po vyhodnotení pripomienkového konania ho 05.10.2006 schválilo vedenie ministerstva a podpísal minister.

Ďalej bolo treba posúdiť, či žalobca 1/ iniciovaním zmeny usmernenia postupoval „v rozpore so zákonom vo svoj prospech alebo v prospech svojej bývalej firmy ...“, ako tvrdil žalovaný. Nariadenie rady (ES) č.1782/2003 stanovuje spoločné pravidlá režimov priamej podpory v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky a iné. Usmernenie č.28/2006 účinné od 27.03.2006 (prijaté žalovaným ako A. Z.) vo vzťahu k tabaku upravovalo: a) jednotné platby na plochu (S.), ktoré sú vyplácané z európskych zdrojov a b) doplnkové priame platby na vybrané odrody tabaku (ich právnym základom je článok 143c Nariadenia rady (ES) č.1782/2003), ktoré sú vyplácané z národných zdrojov na základe povolenia Komisie. V žiadosti žalovaného ako A. z 23.03.2006 o autorizáciu národných doplnkových priamych platieb - v prílohe I. bolo okrem iného uvedené: „Platba na tabak sa poskytne ako odpojená platba na podporovanú výmeru z roku 2005 každému žiadateľovi, ktorý je oprávnený pre S. a mal v roku 2005 pridelenú kvótu“. Naproti tomu v usmernení č.28/2006 bol článok 5 ods.1 formulovaný nasledovne: „Platba na vybrané odrody tabaku sa poskytne žiadateľovi na pestovateľskú plochu tabaku v roku 2005, najviac však na plochu, na ktorú mu bola priznaná platba na vybrané odrody tabaku v roku 2005, a to na odrodu I., na odrodu K.“. V konaní bolo medzi účastníkmi nesporné a je správne zistenie okresného súdu, že podľa článku 5 usmernenia č.28/2006 by nemali právo na doplnkové priame platby tí pestovatelia tabaku, ktorí kvótu na tabak kúpili v roku 2005.

Na základe uvedenej právnej úpravy krajský súd považoval za správny právny názor okresného súdu, že dodatok č.4 k usmerneniu č.28/2006, ktorý bol prijatý v čase, keď žalobca 1/ (okresný súd chybne uvádza, že žalovaný 1/) bol K. J. A. Z. S., možno považovať za zosúladenie vykonávacích predpisov Slovenskej republiky s komunitárnym právom v oblasti pestovania tabaku, keďže pôvodné usmernenie č.28/2006 bolo prijaté v rozpore s účelom inštitútu slobodného prevodu pestovateľských kvót.

Na základe uvedeného krajský súd nepovažoval za pravdivé tvrdenia žalovaného, že žalobca 1/ „... začal prijímať rozhodnutie, čo je v rozpore so zákonom ...“, „... vedome porušil Ústavný zákon SR, keď inicioval zmenu ...“, „... konal v rozpore s Nariadením EÚ ...“. Výrok žalovaného: „Pre mňa je jasné a ja som presvedčený, že K. J. zneužil svoju funkciu.“ by síce bolo možné považovať za hodnotiaci úsudok, avšak nie je založený na pravdivých skutočnostiach, a preto ho treba považovať za urážlivý. Navyše takáto formulácia jednoznačne podsúva divákovi, čitateľovi záver bez toho, aby si prijímateľ mohol na základe faktov vytvoriť vlastný úsudok; preto ani uvedený výrok nepožíva ochranu na základe slobody prejavu. Keďže uvedené fakty nie sú pravdivé a hodnotiaci úsudok bol vyslovený bez opory v skutkovom stave, odvolací súd považuje za správny záver súdu prvého stupňa, že žalovaný v tomto smere neuniesol dôkazné bremeno ho zaťažujúce.

V konaní bolo treba posúdiť, či žalobca 1/ iniciovaním zmeny predmetného usmernenia sledoval len vlastný záujem alebo aj záujem iných pestovateľov tabaku, ktorí v roku 2005 kúpili kvóty na tabak. Medzi účastníkmi je nesporné, že do konca roka 2005 bol prevod kvót na tabak možný podľa Nariadenia Rady (ES) č.1782/2003 a Nariadenia komisie (ES) č.2848/1998. Zo Správy o výsledku následnej finančnej kontroly č.1/1/2008, ktorej časť bola na odvolacom pojednávaní prečítaná, vyplýva, že žiadatelia v roku 2006 podali na Z. Z. W. (Z.) celkom osem oznámení o prevode výrobných kvót tabaku spolu s požadovanými prílohami s úhrnnou sumou prevodov vo výške 110.525 kg. Všetky oznámenia boli zaevidované Z. a bola vykonaná kontrola formálnych náležitostí. Žalobca 2/ mal na základe rozhodnutia ministerstva z 09.02.2004 pridelenú výrobnú kvótu na tabak na roky 2004 až 2006 v množstve 20.292 kg. Kúpna zmluva medzi žalobcom 2/ a W. X. sa týkala predaja kvóty tabaku 65.928 kg. Z uvedeného vyplýva, že dodatok č.4 sa týkal v rozsahu 59,65 % prevodu kvót tabaku na žalobcu 2/ a v rozsahu 40,35 % ostatných prevodov tabaku. Podľa uvedenej kontrolnej správy okrem žalobcu 2/ išlo o sedem ďalších prevodov. Nemožno mať za preukázané, že zmena sporného usmernenia sa robila len „... kvôli K. J. ...“, „... a aby on získal o 4,4 milióna Sk viac“. Žalobca 1/ nebol majiteľom žalobcu 2/, bol jeho akcionárom. Zmena usmernenia sa okrem žalobcu 2/ týkala účastníkov ďalších siedmych prevodných zmlúv. Za rozhodujúce krajský súd považuje, že dodatkom č.4 sa odstraňoval existujúci protiprávny stav a zosúlaďoval sa s právom komunitárnym. Tým nebola porušená ani zásada zákazu retroaktivity. Judikatúra Ústavného súdu SR i ESĽP pripúšťa retroaktivitu, ak sú pre to „závažné dôvody všeobecného záujmu.“ Keď sa dodatkom č.4 odstránil protiprávny stav, nešlo podľa názoru krajského

súdu o neprípustnú retroaktivitu, akú vyčítal žalovaný žalobcovi 1/. Odvolací súd nemá za preukázanú žalovaným tvrdenú nezákonnosť konania žalobcu 1/.

V konaní o ochranu osobnosti a dobrej povesti súd skúma, či informácie publikované v prostriedkoch masovej komunikácie sú formulované tak, aby celkové vyznenie podávanej informácie zodpovedalo pravde. Krajský súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že žalovaný výrokmi vymenovanými vo výroku tohto rozsudku v časti I. prednesenými na tlačovej konferencii S. A. D. dňa 18.10.2006 a 28.10.2006, výrokmi prednesenými v označených reláciách J. O. J. A., J. O. dňa 29.10.2006, vzhľadom na ich obsah i formu presiahol hranice prípustnej kritiky. Žalobca 1/ ako politik - K. J. A. Z. S. si od vstupu do politického života musel byť vedomý, že je vystavený kontrole svojho konania zo strany všetkých občanov nevynímajúc členov politickej opozície. Ako od verejného činiteľa je preto nutné od neho očakávať väčšiu mieru tolerancie aj k negatívnemu hodnoteniu. Žalobca 1/ ako verejný činiteľ musí strpieť väčšiu mieru verejnej kritiky než iní občania, zvlášť ak ide o informovanie o veciach verejného záujmu, i keď osobnostné práva nemožno odňať ani jemu ako verejnému činiteľovi. Je nepochybné, že otázka vyplácania doplnkových priamych platieb poľnohospodárom je pod drobnohľadom verejnosti, pretože ide o nakladanie s prostriedkami daňových poplatníkov, kde je nevyhnutná vyššia miera transparentnosti a kontroly. Je pravdou, že pri posudzovaní spravodlivej rovnováhy medzi dvomi konkurujúcimi si právami je prípustné pri výkone slobody prejavu pripustiť určitý stupeň nadsádzky, zveličenia, provokácie a pod. Podľa názoru krajského súdu, ak žalovaný nepravdivo obvinil žalobcu 1/ zo zneužitia funkcie, z klamstva a zavádzania, z porušenia zákonov, Nariadení EÚ, morálky a etiky, aby získal o 4,4 milióna viac, neinformoval poctivo verejnosť. Presiahol tým aj široké hranice vecnej a prípustnej kritiky politika, porušil prezumpciu neviny. Zo strany žalovaného nešlo o nestrannú analýzu priebehu kritizovaného postupu. Celkové vyznenie výrokov žalovaného uvedených vo výroku tohto rozsudku považuje krajský súd za difamačné, pretože nie sú pravdivé a v bežnom čitateľovi, divákovi, poslucháčovi vzbudzujú dojem, že žalobca 1/ sa bezpochyby dopustil opísaného konania.

Článok 10 Dohovoru chráni právo rozširovať informácie vo veciach verejného záujmu za predpokladu, že šíriteľ informácie koná v dobrej viere, na základe vierohodných skutočností a predpokladá spoľahlivé informácie. Verejnosť má právo na informácie o veciach verejného záujmu, ale musí ísť o informácie pravdivé. Žalovaný na tlačových konferenciách v októbri 2006 neposkytol masovokomunikačným prostriedkom pravdivé informácie a ani forma ich verejnej prezentácie nebola primeraná. Pri vecnom informovaní o platbách sa žalovaný mal vyvarovať kriminalizujúcich tvrdení o žalobcovi 1/ i žalobcovi 2/. Žalovaný ako odborník v oblasti priamych platieb poľnohospodárom si z predchádzajúceho pôsobenia na A. Z. S., kedy aj podľa výpovedí svedkov U.. K. W. a O.. O. M. už rezonovala otázka priamych platieb pri prevodoch kvót počas roka 2005 ako sporná, musel byť vedomý, že každé jeho slovo prednášané verejne bude sledované verejnosťou, novinármi. Mal preto voliť také vyjadrenia, ktorými by dodržal určitú minimálnu mieru zdržanlivosti a slušnosti, ktorú aj od súperiacich politikov v záujme dodržania určitej politickej kultúry treba vyžadovať. I keď subjektívna stránka zásahu do osobnostných práv nie je rozhodujúca, v danom prípade podľa názoru krajského súdu žalovaný pri predmetných výrokoch si musel byť vedomý toho, že existuje riziko súdneho konania na ochranu osobnosti proti nemu iniciované žalobcami. Vzhľadom na obdobnú úpravu práva na ochranu osobnosti v Českej republike ako v Slovenskej republike, aj odvolací súd zhodne s okresným súdom považuje za náležité poukázať na nález Ústavného súdu Českej republiky I. ÚS 453/03, v ktorom je okrem iného uvedené: „Je preto vo verejnom záujme, aby česť a povesť osôb pôsobiacich vo verejnom živote nebola diskutovaná v skutkovo posunutých rovinách, ...“.

Keďže výroky žalovaného uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku prekračujú aj hranice toho, čo je možné tolerovať v politickej diskusii, nevyhnutnosť obmedzenia slobody prejavu voči žalovanému bola aj podľa názoru odvolacieho súdu presvedčivo preukázaná. Boli splnené podmienky na ochranu osobnostných práv žalobcu 1/ a dobrej povesti žalobcu 2/, a to neoprávnený zásah i jeho objektívna spôsobilosť narušiť alebo ohroziť chránené práva oboch žalobcov. Krajský súd nepovažuje za opodstatnenú námietku žalovaného, že difamujúce útoky sa nedotkli dobrej povesti žalobcu 2/. Výroky žalovaného týkajúce sa žalobcu 1/ boli prezentované v priamej súvislosti so žalobcom 2/, takže obvinenie z klientelizmu, zo snahy neoprávnene sa obohatiť v rozpore so zákonom je namierené aj voči žalobcovi 2/.

Krajský súd podľa ustanovenia § 13 ods.1 O.z. v časti I. výroku uložil povinnosť žalovanému na najbližšej tlačovej konferencii S. A. D. predniesť ospravedlnenie uvedeného znenia. Vzhľadom na to,

že konkrétne výroky žalovaného, ktoré krajský súd považuje za difamujúce, odzneli na tlačových konferenciách S. A. D., aj uložená forma morálneho zadosťučinenia - ospravedlnenia bola uložená spôsobom zodpovedajúcim forme, v ktorej k zásahu došlo. Keďže oficiálne prepisy z predmetných tlačových konferencií neexistujú, súdy mohli vychádzať len z prepisov predložených žalobcami. Ich autenticitu žalovaný namieta len nepodstatne v slovách, slovných spojeniach, ktoré obsah textu zásadne nemenia.

Krajský súd tak ako súd prvého stupňa, podľa ustanovenia § 155 ods.4 O.s.p. žalobcom 1/, 2/ priznal právo uverejniť rozsudok na náklady žalovaného. Formu a spôsob uverejnenia rozsudku stanovil odvolací súd na základe návrhu žalobcov tak, aby v tlačových médiách bolo uverejnené ospravedlnenie za konkrétne výroky špecifikované v časti výroku I. pod písmenami A/, B/ prednesené na tlačovej konferencii S. A. D. v dňoch 18.10.2006 a 28.10.2008. Žalobcovia 1/, 2 sú ďalej oprávnení uverejniť špecifikovanú časť výroku právoplatného rozsudku v televíziách pred označenými reláciami, pričom v každej jednotlivej televízii odznie zrozumiteľne čítaný text konkrétneho ospravedlnenia. To znamená, že na televíznej stanici O. bude uverejnený text ospravedlnenia v bode I. písmeno C/ výroku, na televíznej stanici J. A. pôjde o zverejnenie ospravedlnenia v časti I. písmeno D/ výroku a na televíznej stanici J. O. ospravedlnenie uvedené v časti výroku I. písmeno E/. Doba zobrazenia textu zodpovedá času zrozumiteľne čítaného textu. Vo všetkých troch prípadoch ide o texty ospravedlnenia krátke, ktorých prečítanie si vyžiada niekoľko sekúnd. Krajský súd ním zvolenú formuláciu výroku na základe návrhu žalobcov považuje za dostatočne určitú. Práva a povinnosti účastníkov boli určené presným spôsobom, takže výrok podľa názoru odvolacieho súdu spĺňa podmienky materiálnej vykonateľnosti rozsudku.

Krajský súd nepovažoval za výroky presahujúce hranice prípustnej kritiky u politikov nasledovné výroky: „Podľa mňa takýto prístup je absolútnou drzosťou. Zmeniť pravidlá počas hry, počas posudzovania tak, aby to vyhovovalo jednotlivcom?“, „To je jednoznačne kategorická účelová zmena ...“, „Je to absolútne neprijateľné a je to v rozpore aj so zákonom.“, „V tomto konkrétnom prípade pán K. J. inicioval zmenu, ktorá zmena sa dotkla 4 spoločností ...“, „... a podľa mňa (...) poškodzuje aj česť poľnohospodárov tejto krajiny.“

V uvedených výrokoch sú obsiahnuté sčasti pravdivé tvrdenia napr., že žalobca 1/ inicioval zmenu usmernenia. Ak je výrok pravdivý, nemôže byť neoprávneným zásahom. Tvrdenie žalovaného, že ide o rozpor so zákonom, sa v žalobnom petite objavuje viackrát, pričom podľa názoru odvolacieho súdu nie je nevyhnutné difamujúci výrok viackrát opakovať. Za hanlivý krajský súd nepovažuje výrok o kategorickej, účelovej zmene, pretože nepochybne o zmenu, ktorá sledovala určitý zámer, účel, išlo. Vetu začínajúcu „Podľa mňa ...“ možno považovať za hodnotiaci úsudok a ako taký ho krajský súd vo vzťahu k politikovi nepovažuje za prehnaný. Obdobné platí aj pre výrok „... a podľa mňa (...) poškoduje aj česť poľnohospodárov tejto krajiny.“ . Žalobu žalobcov 1/, 2/ v časti, ktorou sa domáhali morálneho zadosťučinenia aj za uvedených 5 výrokov, krajský súd nepovažuje za dôvodnú, a preto v tejto časti žalobcu zamietol.

Odvolací súd zamietol žalobu aj v časti žiadajúcej, aby bola žalovanému uložená povinnosť pozvať na tlačovú konferenciu zástupcov médií. Zástupcovia masmédií sú o tlačových konferenciách politických strán informovaní, takže sa na tlačovú konferenciu S. A. D. môžu dostaviť bez osobitného pozvania žalovaného.

Odvolanie žalovaného smerovalo i voči jeho povinnosti zaplatiť žalobcovi 1/ náhradu nemajetkovej ujmy v sume 300.000,-- Sk. V tejto časti považoval odvolanie žalovaného dôvodné.

Podľa § 13 ods.l O.z. fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie. Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa ods. 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Podľa ods.3 uvedeného ustanovenia výšku náhrady podľa ods. 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Povinnosť tvrdenia i povinnosť dôkazná preukázať zníženie vážnosti a dôstojnosti zaťažuje žalobcu. Okresný súd dôvody pre priznanie finančnej satisfakcie žalobcovi 1/ videl najmä v tom, že urážlivé

výroky boli šírené prostredníctvom médií s celoslovenskou pôsobnosťou, že celá situácia mala negatívny dopad na rodinu žalobcu 1/ a že žalobca 1/ v dôsledku mediálneho tlaku odstúpil. Možno pripustiť, i keď na túto okolnosť okrem výsluchu žalobcu 1/ iné dokazovanie nebolo vykonané, že situácia negatívne vplývala na rodinu žalobcu 1/. To však samo osebe nepostačuje pre záver, že morálne zadosťučinenie nie je postačujúce. Za najvýznamnejšie krajský súd považuje, že k zásahu do osobnostných práv žalobcu 1/ došlo pri výkone funkcie verejného činiteľa v rámci súťaže politických súperov a to vo veci verejného záujmu. Keďže žalobca 1/ vykonával významnú funkciu K. J. na A. Z. S., bolo dôvodné od neho očakávať vyššiu mieru tolerancie a zdržanlivosti pri strpení kritických výrokov na jeho adresu pri výkone funkcie. Za nezanedbateľný fakt pri hodnotení okolností prípadu krajský súd považuje skutočnosť, že žalobca 1/ po odznení hanlivých výrokov prednesených žalovaným mal možnosť vystúpiť vo viacerých televíziách. Túto možnosť využil a prezentoval svoj náhľad na kritizovaný problém. Žalobca 1/ nepreukázal, že by v príčinnej súvislosti so slovnými útokmi žalovaného bolo u neho došlo k významným negatívnym finančným následkom. Po odchode z funkcie K. J. sa stal poslancom Národnej rady SR s platom porovnateľným, aký mal v predchádzajúcej funkcii. Podľa názoru odvolacieho súdu nebola bez akýchkoľvek pochybností preukázaná ani príčinná súvislosť medzi protiprávnymi zásahmi žalovaného a odstúpením žalobcu 1/ z funkcie K. J., pretože vzhľadom na okolnosti prípadu je veľmi obtiažne jednoznačne posúdiť pohnútku, motiváciu tohto jeho postupu. Podľa názoru odvolacieho súdu okresný súd vec nesprávne právne posúdil, keď žalobcovi 1/ priznal náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. V danom prípade neboli splnené zákonné podmienky podľa ustanovenia § 13 ods.2 O.z., pretože vzhľadom na vyššie uvedené okolnosti prípadu je postačujúce morálne zadosťučinenie vo forme ospravedlnenia za výroky konkretizované vo výrokovej časti tohto rozsudku. Krajský súd preto rozsudok okresného súdu v časti výroku o priznaní nemajetkovej ujmy žalobcovi 1/ zmenil a žalobu žalobcu 1/ v tejto časti zamietol.

Proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 15Co/222/2008-566, zo dňa 04.02.2009 podal dovolanie žalovaný aj žalobca. Žalovaný dovolaním napadol tento rozsudok vo výrokoch o uložení povinnosti ospravedlniť sa žalobcom a o oprávnení žalobcov uverejniť právoplatný rozsudok. Žiadal v tejto časti rozsudok odvolacieho súdu zmeniť a žalobcu zamietnuť. Dovolanie odôvodnil tzv. inými vadami konania a nesprávnym právnym posúdením veci. Za iné vady označil nesprávne naformulovanie a nevykonateľnosť rozsudku odvolacieho rozsudku v napadnutých výrokoch, a to najmä z dôvodu, že zaväzuje tretí subjekt - S., ktorý nebol účastníkom konania, že je nepresný a neurčitý a neurčuje výšku nákladov na uverejnenie rozsudku. Nesprávnosť právneho posúdenia veci odvolacím súdom odôvodnil predovšetkým tým, že tento súd uznal za nepravdivé všetky výroky uvedené v I. výroku rozsudku, hoci mnohé z nich mali povahu subjektívnych hodnotiacich úsudkov a vychádzali z pravdivých podkladov. Žalobca v dovolaní napadol výrok, ktorým bola zamietnutá žaloba o náhradu nemajetkovej ujmy aj pokiaľ ide o sumu 300.000,-- Sk. Žiadal, aby dovolací súd v tejto časti rozsudok odvolacieho súdu zmenil a priznal mu náhradu nemajetkovej ujmy v uvedenej výške. Vyčítal odvolaciemu súdu, že neprihliadol na zníženie jeho vážnosti a osobnej a profesionálnej cti.

NS SR uznesením č.k. 4Cdo/149/2009, zo dňa 31.05.2010 rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 04.02.2009 sp. zn. 15Co/222/2008 v prvom výroku, ktorým zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že uložil žalovanému povinnosť na najbližšej tlačovej konferencii S. A. D. predniesť ospravedlnenie v znení špecifikovanom v tomto výroku, v druhom výroku, ktorým rozhodol, že žalobcovia sú oprávnení spoločne a nerozdielne uverejniť na náklady žalovaného právoplatný rozsudok s náležitosťami v znení a spôsobom špecifikovanom v tomto výroku, vo štvrtom výroku, ktorým zmenil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi 1/ náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 300.000,-- Sk tak, že žalobu žalobcu 1/ v tejto časti zamietol a vo výroku o trovách konania zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie. Dovolací súd vytýkal odvolaciemu súdu, že napriek výzve adresovanej žalobcom o upresnenie a doplnenie petitu žaloby konkretizáciou výrokov žalovaného nebol dôsledný, keď ich zároveň nevyzval aj na upresnenie spôsobu realizácie žiadaného ospravedlnenia tak, aby nebolo viazané na súčinnosť subjektu, ktorý účastníkom konania nebol a nevyzval ich ani na doplnenie petitu určením výšky nákladov, resp. určením ich limitu, ktoré by za uverejnenie rozsudku mal znášať žalovaný. Ďalej poukázal na to, že je nevyhnutné skúmať mieru (intenzitu) tvrdeného porušenia základného práva na ochranu osobnosti, a to práve v kontexte so slobodou prejavu a s právom na informácie a so zreteľom na požiadavku proporcionality uplatňovania týchto práv. Zároveň je nutné, aby príslušný zásah bezprostredne súvisel s porušením chráneného základného práva, t.j. aby tu existovala príčinná súvislosť medzi nimi, pričom musí ísť o zásah neoprávnený. K takémuto zásahu dochádza

iba vtedy, ak tento zásah v konkrétnom prípade presiahol určitou prípustnou intenzitou takú mieru, ktorú už v demokratickej spoločnosti nemožno tolerovať. Poukázal tiež na rozdiel medzi skutkovými tvrdeniami a hodnotiacim úsudkom. Kým skutkové tvrdenie sa opiera o fakt objektívne existujúcu realitu, ktorá je zistiteľná pomocou dokazovania a pravdivosť tvrdenia je teda overiteľná, hodnotiaci úsudok vyjadruje subjektívny názor svojho autora, ktorý k danému faktu zaujíma určitý postoj tak, že ho hodnotí z hľadiska správnosti a prijateľnosti, a to na základe vlastných (subjektívnych) kritérií. Dovolací súd konkretizoval, že odvolací súd nerešpektoval vyššie uvedené výkladové hľadiská, keď najmä dôsledne nerozlišoval medzi skutkovými tvrdeniami a hodnotiacimi úsudkami a výroky žalovaného neposudzoval s prihliadnutím na všetky súvislosti a okolnosti, za ktorých k nim došlo, predovšetkým so zreteľom na ich podstatu a sledovaný cieľ. To malo na následok, že považoval za nepravdivé výroky žalovaného majúce povahu hodnotiacich úsudkov, hoci ako už bolo uvedené, ich pravdivosť nemožno dokazovať, a teda v tomto zmysle ani hodnotiť.

Odvolací súd uložil žalovanému povinnosť ospravedlniť sa žalobcom za výroky pozostávajúce jednak zo skutkových tvrdení a jednak z hodnotiacich úsudkov. Podľa názoru dovolacieho súdu vo výrokoch, za ktoré bola žalovanému uložená odvolacím súdom povinnosť sa ospravedlniť, sú skutkovými tvrdeniami informácie, že žalobca sa stal K. J. (A. Z.), že inicioval materiál - zmenu normatívneho právneho aktu A. Z. upravujúceho poskytovanie štátnej podpory vo forme priamych platieb v poľnohospodárstve, okrem iného aj poskytovanie podpory pre pestovateľov tabaku, že v dôsledku tejto zmeny získa vo finančnom vyjadrení o 4,4 milióna korún vyššiu podporu (dotáciu) firma W. A., a.s. (žalobkyňa), že žalobca je akcionárom tejto firmy a jeho manželka je členkou dozornej rady. Ostatné výroky, resp. ich časti mali povahu hodnotiacich úsudkov, teda kritiky. Pri vymedzení obsahu uvedených skutkových tvrdení nebolo postačujúce vychádzať len z ich formulácie vytrhnutej z kontextu výrokov žalovaného, ale bolo treba prihliadnuť na jeho celkový slovný prejav, pri ktorom prvýkrát poskytol informácie o žalobcovi a vyslovil svoje hodnotiace úsudky. Išlo o jeho vystúpenie na tlačovej konferencii S. 18.10.2006. Z písomného prepisu záznamu z tejto tlačovej konferencie, ktorý bol predmetom dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa, vyplynuli skutkové zistenia o tom, že žalovaný v postavení poslanca Národnej rady Slovenskej republiky za uvedenú stranu na tlačovej konferencii informoval, že v marci 2006 boli vypracované pravidlá pre poskytovanie podpory v poľnohospodárstve, ktoré boli uverejnené vo K. A. Z., pričom žiadosti o podporu mohli byť podávané v termíne od 01. apríla do 21. apríla 2006, že po zmene vlády a zmene vedenia ministerstva bol 10.10.2006 vo K. uverejnený dodatok č.4 k týmto pravidlám týkajúci sa poskytovania podpory v oblasti pestovania tabaku, že na základe tohto dodatku firma K. J. - žalobcu, t.j. firma W., v ktorej je K. J. akcionárom a jeho manželka členkou dozornej rady, získa na podpore o 4,4 milióna korún viac, a že materiál, t.j. návrh dodatku č.4, sa predkladal na základe pokynu K. J.. Pravdivosť týchto informácií (skutkových tvrdení) bola v konaní preukázaná, resp. nebola sporná, preto nimi nebolo neoprávnene zasiahnuté do osobnostných práv žalobcu a do dobrej povesti žalobkyne.

V súvislosti s oznámením uvedených informácií žalovaný vyslovil aj hodnotiace úsudky, ktorými hodnotil konanie žalobcu, resp. výsledok tohto konania, a to napr. slovami, že išlo o účelovú zmenu, zmenu pravidiel počas hry, zmenu na prospech firmy, v ktorej je žalobca akcionárom a jeho manželka členkou dozornej rady, že nevie, či je to úplne v poriadku so zákonom o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov a že osobná a morálna zodpovednosť je na strane žalobcu. Hodnotiace úsudky vrátane tých, za ktoré mu bola uložená povinnosť sa ospravedlniť („ ... menia sa podmienky kvôli K. J. ...“, „...pán J. ... vedome porušil ústavný zákon ...“, „ ... koľkokrát je ešte možné, aby pán K. J. klamal a zavádzal ...“, „ ... koľko dôkazov ešte treba predložiť o morálke a etike tohto štátneho úradníka ... „, „ ... nedočkavosť a chamtivosť sú zlým radcom ...“. „ ... K. J. zneužil svoju funkciu ...“, „ja osobne teraz vnímam túto situáciu ako porušenie morálne a etické ...“, „pán K. J. ... retroaktívne menil pravidlá posudzovania hry v rozpore so zákonom o konflikte záujmov, konal v rozpore s nariadením EÚ...“) vyslovil aj na tlačovej konferencii S. 29.10.2006 a v diskusných televíznych reláciách.

Správne právne posúdenie veci preto vyžadovalo posúdenie či kritika prednesená žalovaným na adresu žalobcu vo forme hodnotiacich úsudkov bola prípustná (oprávnená), t.j. či spĺňala kritériá kritiky vecnej, konkrétnej a primeranej. Podľa názoru dovolacieho súdu tieto požiadavky v preskúmavanej veci boli splnené. Kritika bola vecná, pretože vychádzala z pravdivých skutočností (uvedených vyššie), bola konkrétna (teda na základe konkrétnych skutočností umožňovala vytvoriť si vlastný názor na jej závery) a s prihliadnutím na to, že na strane žalovaného išlo o poslanca národnej rady a na strane žalobcu o vysokého štátneho úradníka vykonávajúceho správu vecí verejných, bola aj primeraná formou a obsahom, ktoré nevybočovali z medzí nutných na dosiahnutie sledovaného cieľa. Pre posúdenie

oprávnenosti kritiky prednesenej žalovaným nebolo právne významné, či dodatkom č. 4 k usmerneniu o poskytovaní podpory v poľnohospodárstve sa mal tento normatívny právny akt zosúladiť s komunitárnym právom, pretože riešenie tejto otázky nemohlo nič zmeniť na pravdivosti informácie o existencii majetkového a personálneho prepojenia medzi žalobcom a žalobkyňou ako žiadateľkou o poskytnutie podpory (dotácie) na pestovanie tabaku. Podstatou kritiky totiž bolo poukázať na konanie žalobcu, ktoré žalovaný hodnotil ako konanie v rozpore so zákonom o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov. Tým bol zároveň vymedzený cieľ tejto kritiky, ktorým bolo vyvolanie verejnej diskusie a závažných otázkach celospoločenského významu, akými sú otázky, či postup a konanie verejného funkcionára v konkrétnej veci je alebo nie je v rozpore s ústavným zákonom č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov. Tento zákon, ktorý za verejných funkcionárov označuje aj K. J., výslovne zakazuje verejnému funkcionárovi pri výkone svojej funkcie uprednostniť osobný záujem (t. j. záujem, ktorý prináša majetkový prospech alebo iný prospech verejnému funkcionárovi alebo jemu blízkym osobám) pred verejným záujmom. Vzhľadom na fakty, o ktoré žalovaný oprel svoje hodnotiace úsudky a s prihliadnutím na skutočnosť, že zmena pravidiel pre poskytovanie podpory pre pestovateľov tabaku bola na prospech žalobkyne, s ktorou mal žalobca majetkové a personálne prepojenie, bola kritika žalovaného ako spôsob uplatňovania jeho základného práva na slobodu prejavu prípustná a teda oprávnená, a to bez ohľadu na to, či o rozpor záujmov na strane žalobcu skutočne išlo.

Dovolací súd v súvislosti s hodnotiacim úsudkom o klamaní a zavádzaní poznamenal, že aj tento mal svoj základ vo fakte spočívajúcom v tom, že žalobca tvrdenie o iniciovaní zmeny usmernenia označil za nepravdivé, hoci vykonaným dokazovaním bol preukázaný opak. Rovnako z reálneho základu vychádzal aj úsudok o retroaktivite a zmene pravidiel počas hry. Týmto základom bola skutočnosť, že podľa pravidiel uverejnených v marci 2006, mohli byť žiadosti o podporu podávané od 1. do 21. apríla príslušného roka, najneskôr do 25 dní po tomto termíne (v tomto prípade s následkom upravenia podpory), s tým, že na neskôr podané žiadosti sa nebude prihliadať. Zmena pravidiel uskutočnená dodatkom č.4 sa uskutočnila v čase (v októbri 2006) po uplynutí uvedených termínov. Ďalej považuje dovolací súd za potrebné uviesť, že podľa jeho názoru hodnotiace úsudky týkajúce sa toho, či postup alebo rozhodnutie orgánu štátu alebo verejného funkcionára, alebo normatívny právny akt je alebo nie je zákonný, alebo či je alebo nie je v súlade s komunitárnym právom, najmä za situácie, keď na túto otázku nie je v čase ich vyslovenia daná autoritatívna odpoveď príslušného orgánu, nie sú spôsobilé bez ďalšieho neoprávnene zasiahnuť do osobnostných práv, resp. dobrej povesti.

Žalobcovia 1/, 2/ vo svojom vyjadrení sa zo dňa 12.09.2011 zobrali návrh späť v časti prvej a tretej zarážky bodu 2. upresneného a doplneného žalobného petitu uvedeného v podaní zo dňa 04.12.2008, ktoré sa týkajú uverejnenia rozsudku na televíznych staniciach O. a J. O., keďže ospravedlnenie vo vysielaní televíznej stanice O. už bolo uverejnené a relácia „B. L.“ medzičasom zanikla. Zároveň upresnili svoj návrh v tom zmysle, že žalovaný je povinný do jedného mesiaca od právoplatnosti rozsudku požiadať S., aby mu umožnila predniesť ospravedlnenie v znení podľa bodu 1. upresneného a doplneného žalobného petitu uvedeného v podaní zo dňa 04.12.2008. Zároveň upresnili výšku nákladov, ktoré by mal za uverejnenie rozsudku znášať žalovaný a navrhli, aby súd uložil žalovanému povinnosť znášať náklady na uverejnenie rozsudku podľa bodu 2. žalobného petitu uvedeného v podaní zo dňa 04.12.2008 do výšky 20.000 eur. Záver dovolacieho súdu považovali za arbitrárny, nezákonný a protiústavný, pričom jeho stanovisko, že žalobca inicioval zmenu právnej úpravy, v dôsledku ktorej získala žalobkyňa, s ktorou bol žalobca majetkovo a personálne prepojený, majetkový prospech, a preto bol žalovaný oprávnený vysloviť hodnotiaci úsudok, že žalobca zneužil svoju funkciu, konal nemorálne a neeticky v rozpore so zákonom o konflikte záujme a v rozpore s nariadením EÚ, pričom je irelevantné, či bolo konanie žalobcu skutočne v rozpore so zákonom alebo nariadením EÚ alebo nie, za nesprávne a neprijateľné. Obvinenie z trestnej činnosti mimoriadne závažným zásahom do práva na ochranu osobnosti a podľa judikatúry navyše každé nepravdivé tvrdenie z trestnej činnosti zakladá nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Žalobcovia sa nestotožnili ani s konštatovaním dovolacieho súdu, že všetky skutkové tvrdenia uvádzané v uznesení dovolacieho súdu sú pravdivé. Skutkové tvrdenia nepreukazujú, že by sa žalobca svojím konaním dopustil trestnej činnosti, alebo že by konal protiprávne, nemorálne alebo neeticky tak, ako to tvrdil žalovaný vo svojich výrokoch. Žalobcovia 1/, 2/ tiež uviedli, že dovolací súd úplne ignoroval vecnú stránku oprávnenosti kritiky (súlad konania žalobcu so slovenskou a komunitárnou právnou úpravou), dospel k nesprávnemu právnemu záveru, že kritika žalovaného bola oprávnená a nepredstavovala neoprávnený zásah do práva žalobcu na ochranu osobnosti a práva na ochranu dobrej povesti žalobkyne.

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako odvolací súd, preskúmal vec podľa § 212 ods.l O.s.p. v rozsahu a dôvodoch odvolacích návrhov. V zmysle § 222 ods.2 O.s.p. pripustil späťvzatie návrhu v časti oprávnenia uverejniť na náklady žalovaného rozsudok na televíznej stanici J. a O. a konanie v tejto časti zastavil, podľa § 224 ods.l O.s.p. v nadväznosti na § 96 ods.l O.s.p..

Odvolací súd rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým uložil žalovanému povinnosť na najbližšej tlačovej konferencii S. A. D. predniesť ospravedlnenie v špecifikovanom znení, vo výroku, ktorým rozhodol, že žalobcovia sú oprávnení spoločne a nerozdielne uverejniť na náklady žalovaného právoplatný rozsudok so špecifikovanými náležitosťami, znením a spôsobom (okrem častí, ktorá sa týka zverejnenia ospravedlnenia na televíznej stanici O. a J. O., kde došlo k späťvzatiu návrhu) a vo výroku, ktorým bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi U.. A. Y. z titulu náhrady nemajetkovej ujmy sumu vo výške 300.000,-- Sk s upresnením výroku podaním zo dňa 04.12.2008 a 12.09.2011 zmenil v zmysle § 220 O.s.p..

Predmetom konania je žaloba žalobcov 1/, 2/ na ochranu osobnostných práv - občianskej cti, ľudskej dôstojnosti, súkromia (žalobca 1/) a na ochranu dobrej povesti (žalobca 2/) podľa ustanovenia § 11, § 13, § 19b ods.2, 3 Občianskeho zákonníka (ďalej „O.z.“). Ako správne poukázal okresný súd, právo na ochranu osobnosti a dobrej povesti požíva aj ústavnú ochranu ako základné ľudské právo podľa článku 19 ods.l, 2 Ústavy SR. Právo na ochranu súkromia je chránené aj Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd (v Zbierke zákonov uverejnený pod číslom 209/1992 Zb., ďalej len „Dohovor“). Podľa článku 8 ods.l Dohovoru každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

Ustálená súdna prax pri rozhodovaní sporov o ochranu osobnosti podľa § 11 a nasl. O.z. a ochranu dobrej povesti právnickej osoby podľa § 19b ods.2, 3 O.z. vychádza z nasledovných zásad. Predpokladom vzniku zodpovednosti za zásah do osobnostných práv fyzickej osoby, resp. do práva právnickej osoby na ochranu jej dobrej povesti je, že došlo k zásahu do týchto práv, že tento zásah je neoprávnený, protiprávny a je objektívne spôsobilý vyvolať negatívne následky, teda privodiť ujmu na chránených právach. Konštantná judikatúra za neoprávnený zásah do práv chránených v § 11 a nasl., § 19b ods.2, 3 O.z. považuje zásah spočívajúci v nepravdivých, pravdu skresľujúcich tvrdeniach alebo obvineniach.

V prípade tvrdenej, avšak právoplatným rozsudkom súdu nepreukázanej trestnej činnosti ide o neoprávnený zásah do chránených osobnostných práv (napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR z 24.06.1998 sp. zn. 1Co/15/1997). Zodpovednosť za zásah do uvedených chránených práv je zodpovednosťou objektívnou, ktorej sa pôvodca zásahu zbaví, ak preukáže, že tvrdenia sú pravdivé. Nevyžaduje sa vyvolanie následkov; stačí, že neoprávnený zásah bol objektívne spôsobilý vyvolať ohrozenie alebo narušenie chránených práv osobnosti fyzickej osoby. Konanie zasahujúce do cti, dobrej povesti môže spočívať nielen v skutkových tvrdeniach, ale aj v kritike (hodnotiacich úsudkoch). O neoprávnený zásah nejde, ak existuje okolnosť vylučujúca protiprávnosť zásahu, napr. vtedy, ak zásah je zároveň výkonom iného subjektívneho práva, okrem iného aj práva na slobodu prejavu a vyjadrovania. Do takejto kategórie patrí aj výkon práva kritiky. Ustálená súdna prax zaujala stanovisko, že kritika - vyslovenie hodnotiacich úsudkov nie je neoprávneným zásahom vtedy, ak ide o kritiku svojim spôsobom, formou i okolnosťami primeranú kritizovanej skutočnosti. Kritika nepredstavuje neoprávnený zásah vtedy, ak neprekračuje medze kritiky vecnej, t.j. opierajúcej sa o pravdivé skutočnosti a vyvodzujúca z nich logicky odôvodnené závery. Za neoprávnený zásah do chránených práv nemožno považovať ani podnety, upozornenia robené primeraným spôsobom. Kritika osoby, ktorá zastáva verejnú funkciu, nie je v zásade zásahom do práva na ochranu jej osobnosti za podmienky, že kritika je svojou formou primeraná. Súdu neprislúcha zhodnocovať činnosť, ktorá v rámci politického, hospodárskeho diania je kritizovaná; táto činnosť patrí vládnym orgánom, vrátane miestnej, regionálnej samosprávy (rozsudok Najvyššieho súdu SR uverejnený v časopise Zo súdnej praxe pod číslom 26/1996).

Pri zásahu do osobnostných práv na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, súkromia a dobrej povesti písomným alebo ústnym prejavom dochádza ku konfliktu s právom na slobodu prejavu, ktoré zaručuje článok 26 Ústavy SR a článok 10 Dohovoru. Česká a Slovenská Federatívna Republika pri ratifikácii Dohovoru uznala na základe vzájomnosti právomoc Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej

„ESĽP“) podľa článku 46 Dohovoru, ktorého právomoc podľa článku 32 Dohovoru zahŕňa všetky otázky týkajúce sa výkladu a aplikácie Dohovoru a jeho protokolov.

ESĽP v rámci všeobecných princípov obsiahnutých v článku 10 Dohovoru, ako ich stanovuje judikatúra, zdôrazňuje, že právo na slobodu prejavu predstavuje jeden zo základných pilierov existencie demokratickej spoločnosti a jednu z hlavných podmienok pre rozvoj tejto spoločnosti i rozvoj každého človeka. S výhradou článku 10 ods.2 Dohovoru sa vzťahuje nielen na „informácie“, alebo „myšlienky“, ktoré sú prijímané priaznivo alebo sú považované za neurážlivé alebo neutrálne, ale aj tie, ktoré útočia, šokujú, či znepokojujú štát alebo časť obyvateľstva. Také sú požiadavky plurality, tolerancie a ducha otvorenosti, bez ktorých niet „demokratickej spoločnosti“.

Táto sloboda podlieha obmedzeniam stanoveným v článku 10 ods.2, ktoré ale musia byť chápané striktne. Potreba akýchkoľvek obmedzení musí byť presvedčivo zistená (napr. E. a O. proti Nórsku sťažnosť č.23118/93, P. proti Rakúsku, rozsudok z 08.07.1986). Zásah do práva osoby na slobodu prejavu predstavuje porušenie článku 10, pokiaľ nespadá do jednej z výnimiek stanovených v ods.2 tohto článku. Je preto nutné skúmať, či zásah bol „ustanovený zákonom“, či „sledoval jeden alebo viacero cieľov, ktoré sú podľa článku 10 ods.2 legitímne“ a či bol „nevyhnutný v demokratickej spoločnosti“ z pohľadu vyššie uvedených cieľov (napr. S. J. proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok z 26.04.1979). Prídavné meno „nevyhnutný“ v zmysle článku 10 ods.2 zahŕňa existenciu „naliehavej spoločenskej potreby“. Zmluvné štáty majú určitú voľnosť v úvahe, či taká potreba existuje, avšak táto ide ruka v ruke s európskou kontrolou týkajúcou sa aj rozhodnutí vydaných nezávislým súdom (napr. O. proti Poľsku sťažnosť č. 25716/94). ESĽP zdôraznil, že sloboda tlače tiež zahŕňa podporu určitému stupňu nadsádzky alebo dokonca provokácie (napr. rozsudok vo veci Z. a F. proti Rakúsku z 26.04.1995, rozsudok vo veci I. J. a S. proti Nórsku sťažnosť č.21980/93). Právo na slobodu prejavu, vyjadrovania treba využívať tak, aby nebolo porušené právo podľa článku 6 ods.2 Dohovoru, teda prezumpcia neviny až do momentu zákonného uznania viny (napr. B. X. a A. proti Francúzsku sťažnosť č.34000/96, R. proti Rakúsku, rozsudok z 29.08.1997). ESĽP zdôrazňuje nutnosť rozlišovať medzi vyhláseniami faktov a hodnotiacimi úsudkami. Existenciu skutočnosti (faktu) možno dokázať, pravdivosť hodnotiaceho úsudku nie. ESĽP opakovane uviedol (napr. rozsudok B. G. a M. proti Belgicku z 24.02.1997, vo veci Z. a I. proti Dánsku sťažnosť č.12697/01, rozsudok vo veci L. proti Slovenskej republike z 12.07.2001), že klasifikácia vyhlásenia ako skutočnosti alebo ako hodnotiaceho úsudku je záležitosťou, ktorá v prvom rade patrí do rámca voľnej úvahy vnútroštátnych orgánov, najmä vnútroštátnych súdov. Avšak aj keď je vyhlásenie hodnotiacim úsudkom, musí existovať dostatočný skutkový základ, ktorý takýto úsudok podporuje, inak bude tento úsudok neprimeraný. Aj keď určité konštatovanie je hodnotiacim úsudkom, proporcionalita zásahu môže závisieť od toho, či existuje dostatočný faktický základ pre namietané konštatovanie, keďže dokonca aj hodnotiaci úsudok bez skutočností, ktoré ho podporujú (odôvodňujú) môže byť prehnaný (O. proti Rakúsku, rozsudok z 27.02.2001). Vo veci Z. a I. proti Dánsku ESĽP okrem iného uviedol, že ak sťažovatelia nenechali divákom otázky otvorené alebo aspoň nepoložili vhodnú otázku, ale divákom posunuli záver o tom, že istá osoba sa dopustila závažného trestného činu, takéto obvinenie nemožno, ani pri najliberálnejšej interpretácii, chápať ako hodnotiaci úsudok. Je pravdou, že hoci jednotlivec, ktorý sa zúčastňuje verejnej diskusie o veci všeobecného záujmu, nesmie prekročiť určité hranice najmä vo vzťahu k rešpektovaniu dobrého mena a práv iných, môže si pomôcť istou dávkou preháňania alebo dokonca provokácie alebo inými slovami použiť trochu neprimerané vyhlásenie (napr. A. proti Francúzsku, rozsudok zo 07.11.2006). ESĽP opakovane zdôraznil, že hranice prijateľnej kritiky sú širšie vo vzťahu k politikom ako takým, než vo vzťahu k súkromnej osobe. Na rozdiel od súkromnej osoby politik sa nevyhnutne a vedome vystavuje prísnej kontrole každého jeho slova a skutku tak zo strany novinárov ako aj celej verejnosti a následne musí preukázať vyššiu mieru tolerancie (napr. P. proti Rakúsku rozsudok z 08.07.1986 a mnohé ďalšie). Existuje malý priestor podľa článku 10 ods.2 Dohovoru pre obmedzenie slobody prejavu v oblasti politickej reči alebo diskusie, kde sloboda prejavu je najdôležitejšia (napr. I. proti Francúzsku, rozsudok z 11.04.2006), alebo vo veciach verejného záujmu (napr. S. proti Turecku sťažnosť č.26682/95). V rozsudku vo veci P., F. - P. a O. proti Francúzsku zo dňa 22.10.2007 pri posudzovaní hraníc toho, čo je možné tolerovať v politickej diskusii, ESĽP konštatoval, že bez ohľadu na silu politických potýčok je legitímne pokúsiť sa zabezpečiť, aby sa dodržiavala určitá minimálna miera zdržanlivosti a slušnosti, najmä ak dobré meno politika dokonca aj kontroverzného a zastávajúceho extrémistické postavenie v politickom spektre, musí podliehať ochrane podľa Dohovoru.

Už dovolací súd vo svojom uznesení č.k. 4Cdo/149/2009 zo dňa 31.05.2010 poukázal na to, že občianskoprávna ochrana fyzickej osoby, resp. dobrej povesti právnickej osoby prichádza do úvahy iba pri takých zásahoch do osobnosti chránenej všeobecným osobnostným právom, resp. do dobrej povesti, ktoré sú neoprávnené (protiprávne). Neoprávneným je zásah do osobnosti fyzickej osoby, resp. do dobrej povesti právnickej osoby, ktorý je v rozpore s objektívnym právom, t.j. s právnym poriadkom. K vzniku občianskoprávnych sankcií za nemajetkovú ujmu spôsobenú zásahom do osobnosti fyzickej osoby podľa § 13 Obč. zákonníka musí byť ako predpoklad zodpovednosti splnená podmienka existencie zásahu objektívne spôsobilého vyvolať nemajetkovú ujmu spočívajúcu buď v porušení alebo len ohrození osobnosti fyzickej osoby v jej fyzickej a morálnej integrite, tento zásah musí byť neoprávnený (protiprávny) a musí tu existovať príčinná súvislosť medzi zásahom a vzniklou ujmou na chránených osobnostných právach fyzickej osoby. Obdobné predpoklady musia byť splnené aj pre poskytnutie občianskoprávnej ochrany za zásah do dobrej povesti právnickej osoby.

Každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena (Čl. 19 Ústavy Slovenskej republiky ďalej len „Ústava“).

Sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené (Čl. 26 ods. 1 Ústavy).

Každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu (Čl. 26 ods. 2 veta prvá Ústavy).

Slobodu prejavu a právo vyhľadávať a šíriť informácie možno obmedziť zákonom, ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti (Čl. 26 ods. 4 Ústavy).

Citované články 19 a 26 Ústavy vyjadrujú základné ústavné hodnoty právneho poriadku Slovenskej republiky ako demokratického právneho štátu. Pre demokraciu, chápanú ako vládu ľudu, ľudom a pre ľud, je životnou nutnosťou šírenie informácií, myšlienok a názorov, či už pochvalných alebo kritických, preto aby bola verejnosť zásobená všetkými dostupnými faktmi nevyhnutnými pre vyvolanie kvalitnej debaty vo veciach celospoločenského záujmu a následného utvárania názorov jednotlivcov alebo pre dosiahnutie konsenzu o konaní a obstarávaní vecí celospoločenského záujmu. Sloboda prejavu však nie je bezbrehá; ústavne zaručené právo vyjadrovať svoje názory je obsahovo obmedzené právami iných, najmä právami uvedenými v Čl. 19 Ústavy. Kolízia oboch práv sa realizuje práve napríklad pri aplikácii § 11 a nasl. Obč. zákonníka v súvislosti s uplatňovaním občianskoprávnej ochrany osobnosti a pri aplikácii § 19b ods. 3 Obč. zákonníka v súvislosti s uplatňovaním ochrany dobrej povesti právnickej osoby. Povinnosťou súdov v takýchto prípadoch je interpretovať jednotlivé zákonné ustanovenia v prvom rade z pohľadu účelu a zmyslu ochrany ústavne garantovaných práv a slobôd. Pri strete slobody prejavu s právom na ochranu osobnosti treba dbať na to, aby s prihliadnutím k okolnostiam konkrétneho prípadu jednému z týchto práv nebola neodôvodnene daná prednosť pred právom druhým. V konkrétnom prípade je vždy nevyhnutné skúmať mieru (intenzitu) tvrdeného porušenia základného práva na ochranu osobnosti, a to práve v kontexte so slobodou prejavu a s právom na informácie a so zreteľom na požiadavku proporcionality uplatňovania týchto práv. Zároveň je nutné, aby príslušný zásah bezprostredne súvisel s porušením chráneného základného práva, t.j. aby tu existovala príčinná súvislosť medzi nimi, pričom musí ísť o zásah neoprávnený. K takému zásahu dochádza iba vtedy, ak tento zásah v konkrétnom prípade presiahol určitou prípustnou intenzitou takú mieru, ktorú už v demokratickej spoločnosti nemožno tolerovať.

K porušeniu práva na česť, resp. dobrú povesť, môže dôjsť slovom, písmom, obrazom i akýmkoľvek iným konaním difamujúcej (zneucťujúcej, znevažujúcej, dehonestujúcej, diskreditačnej) povahy. Ak k takémuto porušeniu malo dôjsť slovom, treba pri skúmaní primeranosti konkrétneho výroku v prvom rade odlíšiť, či sa jedná o skutkové tvrdenie alebo hodnotiaci úsudok (kritiku), pretože podmienky kladené na prípustnosť každej z týchto kategórií sa líšia.

Súd aj pri rozhodovaní o žalobách na ochranu osobnosti je viazaný žalobným návrhom. Z tohto hľadiska bolo preto potrebné posudzovať len tie výroky, ktoré sú predmetom žaloby a ktoré žalobcovia 1/, 2/ posudzovali ako zásah do ich práv na ochranu osobnosti u žalovaného 1/ ako fyzickej osoby a na ochranu dobrej povesti u žalovaného 2/ podľa § 19b ods.2, 3 Obč. zákonníka.

Podľa § 19b ods.2 Obč. zákonníka pri neoprávnenom použití názvu právnickej osoby sa možno domáhať na súde, aby sa neoprávnený užívateľ zdržal jeho užívania a odstránil závadný stav; možno sa tiež domáhať primeraného zadosťučinenia, ktoré sa môže požadovať aj v peniazoch.

Podľa § 19b ods.3 Obč. zákonníka odsek 2 platí primerane aj pre neoprávnený zásah do dobrej povesti právnickej osoby.

V prípade neoprávneného zásahu do dobrej povesti právnickej osoby možno použiť osobitné prostriedky súdnej ochrany, ktorými sú zdržovacia žaloba smerujúca k tomu, aby sa subjekt zásahu zdržal zásahov do dobrej povesti právnickej osoby, odstraňovacia žaloba, ktorá smeruje k odstráneniu trvajúceho závadného stavu a a prípadne satisfakčná žaloba, ktorou sa možno domáhať náhrady nemajetkovej ujmy primeraným zadosťučinením, a to v podobe morálnej napr. ospravedlnenie sa ako aj v peniazoch. Zo strany žalobcu 2/ nebolo konkretizované v čom vidí neoprávnený zásah do dobrej povesti a či tento zásah do dobrej povesti bol objektívne spôsobilý privodiť ujmu oprávnenému subjektu.

Z návrhu ani konania nevyplýva, že by žalovanému 2/ v rozsahu zásahu do dobrej povesti bola privedená taká ujma, ktorá by spôsobila negatívne následky vyžadujúce primerané zadosťučinenie, či už v morálnej podobe (v ospravedlnení sa) alebo v peniazoch. Žalobcu 1/ ako aj žalobcu 2/ je potrebné posudzovať oddelene, pričom žaloba žalobcu 2/ má len formálny charakter bez náležitého zdôvodnenia. Čo sa týka žaloby žalovaného 1/ aj v tomto prípade je potrebné rozlišovať, čoho konkrétne sa žalobca 1/ domáha.

Návrh na poskytnutie primeraného zadosťučinenia (satisfakčná žaloba) sleduje priznanie satisfakcie fyzickej osobe, ktorej osobnostné právo bolo porušené, a to so zreteľom na to, že zásah zvyčajne nemožno odčiniť obnovením pôvodného stavu. Aj v tomto prípade o priznaní primeraného zadosťučinenia pokiaľ sú na jeho priznanie splnené zákonom ustanovené podmienky môže súd rozhodnúť len na návrh oprávneného. Morálna satisfakcia spočíva v ospravedlnení sa, pričom finančná satisfakcia v náhrade nemajetkovej ujmy v peniazoch. Záležalo na žalobcovi 1/, v akom rozsahu sa domáhal morálnej satisfakcie, ktoré konkrétne zásahy žalovaného do jeho práva na ochranu osobnosti považoval za tak závažné, aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.

Podľa § 11 Obč. zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Pokiaľ malo dôjsť u žalobcu 1/ k porušeniu práva na ochranu osobnosti, je potrebné odlišovať skutkové tvrdenia od hodnotiaceho úsudku (kritiky). Ako už dovolací súd uviedol vo svojom uznesení č.k. 4Cdo/149/2009 zo dňa 31.05.2010 skutkové tvrdenie sa opiera o fakt, objektívne existujúcu realitu, ktorá je zistiteľná pomocou dokazovania, pravdivosť tvrdenia je teda overiteľná. V zásade platí, že oznámenie pravdivej informácie nezasahuje do práva na ochranu osobnosti, pokiaľ tento údaj nie je podaný tak, že skresľuje skutočnosť, či nie je natoľko intímny, že by odporoval právu na ochranu súkromia či ľudskej dôstojnosti. Z hľadiska pravdivosti skutkových tvrdení nie je nevyhnutné trvať na ich úplnej presnosti, ale je postačujúce, aby celkové vyznenie určitej informácie zodpovedalo pravde, teda stačí, aby pravdivá bola podstatná časť tvrdenia (oznámenia). Porušenie práva na česť, resp. dobrú povesť, môže byť spôsobené len takými skutkovými tvrdeniami, ktoré sú objektívne spôsobilé privodiť ujmu na cti, resp. dobrej povesti dotknutého subjektu, v očiach ostatných fyzických osôb, a teda pôsobiť difamačne. Či je určité tvrdenie difamujúce, treba posúdiť nielen podľa použitých výrazov a formulácií, ale podľa celkového dojmu s prihliadnutím ku všetkým súvislostiam a okolnostiam, za ktorých k tvrdeniu došlo.

Na rozdiel od skutkového tvrdenia hodnotiaci úsudok vyjadruje subjektívny názor svojho autora, ktorý k danému faktu zaujíma určitý postoj tak, že ho hodnotí z hľadiska správnosti a prijateľnosti, a to na základe vlastných (subjektívnych) kritérií. Hodnotiaci úsudok nemožno akokoľvek dokazovať, je však potrebné skúmať, či sa zakladá na pravdivej informácii, či forma jeho verejnej prezentácie je primeraná a či zásah do osobnostných práv je nevyhnutným sprievodným javom kritiky, to znamená, či primárnym cieľom kritiky nie je hanobenie či zneuctenie danej osoby. Treba teda rozlišovať medzi kritikou prípustnou (oprávnenou) a medzi kritikou, ktorá môže tvoriť podstatu neoprávneného porušenia práva na česť (dobrú povesť). Ak má byť kritika prípustná, musí byť vecná, konkrétna a primeraná

(zodpovedajúca) čo do obsahu, formy a miesta. Vecnosť kritiky vyžaduje, aby kritika vychádzala z pravdivých skutočností (podkladov) ako premís pre hodnotiaci úsudok. Hodnotiaci úsudok musí byť totiž záverom, ktorý možno na základe uvedených skutočností logicky dovodiť. Konkrétnosť kritiky znamená, že hodnotiaci úsudok sa musí opierať o konkrétne skutočnosti. Primeranosť kritiky čo do obsahu, formy a miesta (použitými výrazmi, formuláciami, spojeniami), znamená, že nevybočuje z medzí nutných k dosiahnutiu sledovaného a zároveň spoločensky uznávaného účelu (cieľa).

V priebehu odvolacieho konania nevyšli najavo žiadne skutočnosti, ktoré by mohli mať vplyv na odlišné posúdenie veci na rozdiel od dovolacieho súdu.

Skutkovými tvrdeniami sú informácie, že žalobca sa stal K. J. (A. Z.), že inicioval materiál - zmenu normatívneho právneho aktu A. Z. upravujúceho poskytovanie štátnej podpory vo forme priamych platieb v poľnohospodárstve, okrem iného aj poskytovanie podpory pre pestovateľov tabaku, že v dôsledku tejto zmeny získa vo finančnom vyjadrení o 4,4 milióna korún vyššiu podporu (dotáciu) firma W. A., a.s. (žalobkyňa), že žalobca je akcionárom tejto firmy a jeho manželka je členkou dozornej rady. Ostatné výroky, resp. ich časti mali povahu hodnotiacich úsudkov, teda kritiky. Pri vymedzení obsahu uvedených skutkových tvrdení nebolo postačujúce vychádzať len z ich formulácie vytrhnutej z kontextu výrokov žalovaného, ale bolo treba prihliadnuť na jeho celkový slovný prejav, pri ktorom prvýkrát poskytol informácie o žalobcovi a vyslovil svoje hodnotiace úsudky. Išlo o jeho vystúpenie na tlačovej konferencii S. 18.10.2006. Z písomného prepisu záznamu z tejto tlačovej konferencie, ktorý bol predmetom dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa, vyplynuli skutkové zistenia o tom, že žalovaný v postavení poslanca Národnej rady Slovenskej republiky za uvedenú stranu na tlačovej konferencii informoval, že v marci 2006 boli vypracované pravidlá pre poskytovanie podpory v poľnohospodárstve, ktoré boli uverejnené vo K. A. Z., pričom žiadosti o podporu mohli byť podávané v termíne od 01. apríla do 21. apríla 2006, že po zmene vlády a zmene vedenia ministerstva bol 10.10.2006 vo K. uverejnený dodatok č.4 k týmto pravidlám týkajúci sa poskytovania podpory v oblasti pestovania tabaku, že na základe tohto dodatku firma K. J. - žalobcu, t.j. firma W., v ktorej je K. J. akcionárom a jeho manželka členkou dozornej rady, získa na podpore o 4,4 milióna korún viac, a že materiál, t.j. návrh dodatku č.4, sa predkladal na základe pokynu K. J.. Pravdivosť týchto informácií (skutkových tvrdení) bola v konaní preukázaná, resp. nebola sporná, preto nimi nebolo neoprávnene zasiahnuté do osobnostných práv žalobcu a do dobrej povesti žalobkyne.

V súvislosti s oznámením uvedených informácií žalovaný vyslovil aj hodnotiace úsudky, ktorými hodnotil konanie žalobcu, resp. výsledok tohto konania, a to napr. slovami, že išlo o účelovú zmenu, zmenu pravidiel počas hry, zmenu na prospech firmy, v ktorej je žalobca akcionárom a jeho manželka členkou dozornej rady, že nevie, či je to úplne v poriadku so zákonom o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov a že osobná a morálna zodpovednosť je na strane žalobcu. Hodnotiace úsudky vrátane tých, za ktoré mu bola uložená povinnosť sa ospravedlniť („ ... menia sa podmienky kvôli K. J. ...“, „...pán J. ... vedome porušil ústavný zákon ...“, „ ... koľkokrát je ešte možné, aby pán K. J. klamal a zavádzal ...“, „ ... koľko dôkazov ešte treba predložiť o morálke a etike tohto štátneho úradníka ... „, „ ... nedočkavosť a chamtivosť sú zlým radcom ...“. „ ... K. J. zneužil svoju funkciu ...“, „ja osobne teraz vnímam túto situáciu ako porušenie morálne a etické ...“, „pán K. J. ... retroaktívne menil pravidlá Z. hry v rozpore so zákonom o konflikte záujmov, konal v rozpore s nariadením EÚ...“) vyslovil aj na tlačovej konferencii S. 29.10.2006 a v diskusných televíznych reláciách.

Správne právne posúdenie veci preto vyžadovalo posúdenie, či kritika prednesená žalovaným na adresu žalobcu vo forme hodnotiacich úsudkov bola prípustná (oprávnená), t.j. či spĺňala kritériá kritiky vecnej, konkrétnej a primeranej. Podľa názoru dovolacieho súdu tieto požiadavky v preskúmavanej veci boli splnené. Kritika bola vecná, pretože vychádzala z pravdivých skutočností (uvedených vyššie), bola konkrétna (teda na základe konkrétnych skutočností umožňovala vytvoriť si vlastný názor na jej závery) a s prihliadnutím na to, že na strane žalovaného išlo o poslanca národnej rady a na strane žalobcu o vysokého štátneho úradníka vykonávajúceho správu vecí verejných, bola aj primeraná formou a obsahom, ktoré nevybočovali z medzí nutných na dosiahnutie sledovaného cieľa. Pre posúdenie oprávnenosti kritiky prednesenej žalovaným nebolo právne významné, či dodatkom č. 4 k usmerneniu o poskytovaní podpory v poľnohospodárstve sa mal tento normatívny právny akt zosúladiť s komunitárnym právom, pretože riešenie tejto otázky nemohlo nič zmeniť na pravdivosti informácie o existencii majetkového a personálneho prepojenia medzi žalobcom a žalobkyňou ako žiadateľkou o poskytnutie podpory (dotácie) na pestovanie tabaku. Podstatou kritiky totiž bolo poukázať na konanie žalobcu, ktoré

žalovaný hodnotil ako konanie v rozpore so zákonom o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov. Tým bol zároveň vymedzený cieľ tejto kritiky, ktorým bolo vyvolanie verejnej diskusie a závažných otázkach celospoločenského významu, akými sú otázky, či postup a konanie verejného funkcionára v konkrétnej veci je alebo nie je v rozpore s ústavným zákonom č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov. Tento zákon, ktorý za verejných funkcionárov označuje aj K. J., výslovne zakazuje verejnému funkcionárovi pri výkone svojej funkcie uprednostniť osobný záujem (t. j. záujem, ktorý prináša majetkový prospech alebo iný prospech verejnému funkcionárovi alebo jemu blízkym osobám) pred verejným záujmom. Vzhľadom na fakty, o ktoré žalovaný oprel svoje hodnotiace úsudky a s prihliadnutím na skutočnosť, že zmena pravidiel pre poskytovanie podpory pre pestovateľov tabaku bola na prospech žalobkyne, s ktorou mal žalobca majetkové a personálne prepojenie, bola kritika žalovaného ako spôsob uplatňovania jeho základného práva na slobodu prejavu prípustná a teda oprávnená, a to bez ohľadu na to, či o rozpor záujmov na strane žalobcu skutočne išlo.

Na základe uvedených skutočností preto bolo potrebné rozsudok okresného súdu zmeniť a žalobu vo výroku, ktorým bolo uložené žalovanému povinnosť na najbližšej tlačovej konferencii S. A. D. predniesť ospravedlnenie v špecifikovanom znení, vo výroku o oprávnení žalobcov spoločne a nerozdielne uverejniť na náklady žalovaného právoplatný rozsudok s konkrétnymi náležitosťami, znením a spôsobom, ako vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 300.000,-- Sk zamietnuť.

O trovách konania odvolací súd rozhodol v súlade s § 224 ods.2 O.s.p. s poukazom na § 142 ods.l O.s.p., podľa ktorého žalovanému, ktorý mal vo veci plný úspech, priznal náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie a bránenie práva proti žalobcom 1/, 2/, ktorí vo veci úspech nemali. Žalovaný si neuplatnil trovy konania zvlášť voči navrhovateľom 1/, 2/ ani si neuplatnil zvýšenie tarifnej odmeny v zmysle § 13 ods.3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z..

Podľa § 20a vyhlášky č. 655/2004 Z. z. v rámci prechodných ustanovení účinných od 01.06.2009, za úkony právnych služieb vykonané pred dňom nadobudnutia účinnosti tejto vyhlášky patrí advokátovi odmena podľa doterajších predpisov.

Konanie bolo začaté podaním návrhu na súd dňa 29.11.2006. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby bola vypočítavaná z tarifnej hodnoty 5.000.000,-- Sk (165.969,59 eur) a 1.000.000,-- Sk (33.193,92 eur), teda z tarifnej hodnoty 199.163,51 eur. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby tak predstavuje 824,93 eur v zmysle § 10 ods.l vyhlášky č. 655/2004 Z. z..

Podľa § 14 ods.l vyhlášky č. 655/2004 Z. z. úkony právnej služby pôvodného obhajcu žalovaného, O.. K. M. boli priznané v súlade s § 14 ods.l vyhlášky č. 655/2004 Z. z. a režijný paušál podľa § 16 ods.3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. za úkony príprava a prevzatie zastúpenia vo výške 824,93 eur + 5,91 eur režijný paušál, vyjadrenie k žalobe zo dňa 26.11.2007 824,93 eur + 5,91 eur režijný paušál, účasť na pojednávaní 27.11.2007, 22.01.2008 po 824,93 eur + 5,91 režijný paušál a + 6,30 eur režijný paušál, vyjadrenie zo dňa 11.04.2008 824,93 eur + 6,30 režijný paušál, účasť na pojednávaní 15.04.2008 824,93 eur + 6,30 eur režijný paušál, účasť na pojednávaní 10.06.2008 824,93 eur + 6,30 eur, vyjadrenie k vyjadreniu žalobcov z 02.07.2008 824,93 eur + 6,30 eur, účasť na pojednávaní 07.07.2008 824,93 eur + 6,30 eur, odvolanie žalovaného z 28.08.2008 824,93 eur + 6,30 eur, vyjadrenie k odvolaniu žalobcov z 25.09.2008 824,93 eur + 6,30 eur.

Hodnota sporu po späťvzatí odvolania žalobcov predstavovala sumu 300.000,-- Sk (9.958,18 eur), čo predstavovalo aj tarifnú hodnotu, z ktorej boli následne vypočítavané úkony právnej služby, kedy odmena za jeden úkon právnej služby predstavovala sumu 253,94 eur. Bola preto priznaná odmena za vyjadrenie k predmetu sporu z 03.02.2009 vo výške 253,94 eur + 6,95 eur režijný paušál, účasť na pojednávaní 04.02.2009 253,94 eur + 6,95 eur, dovolanie z 23.03.2009 253,94 eur + 6,95 eur, prevzatie zastúpenia v dovolacom konaní 253,94 eur + 6,95 eur, vyjadrenie k dovolaniu žalobcov zo 14.05.2009 253,94 eur + 6,95 eur. Tarifná odmena tak celkovo predstavuje sumu v rámci trov právneho zastúpenia O.. K. M. 10.446,81 eur. O.. K. M. si uplatnil tiež cestovné výdavky a náhradu za stratu času v súlade s § 15 ods.4 a § 17 ods.l vyhlášky č. 655/2004 Z. z. a zákona č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách, a to za pojednávania konané dňa 22.01.2008, 15.04.2008, 10.06.2008 a 04.02.2009 osobným motorovým vozidlom J. X. X pri základnej sadzbe 6,20 Sk za 1 kilometer v priemernej spotrebe 9,3 litra na 100km,

vzdialenosť I. - X. S. 280 km a späť a cene pohonných hmôt 22.01.2008 vo výške 39,20 Sk/liter vo výške 183,09 eur, cene pohonných hmôt dňa 15.04.2008 39,70 Sk/liter vo výške 147,87 eur, cene pohonných hmôt 10.06.2008 41,30 Sk/liter, t.j. vo výške 173,61 eur a cene pohonných hmôt dňa 04.02.2009 vo výške 0,95 eur/liter, t.j. 122,58 eur, spolu 627,15 eur. Náhrada času dňa 22.01., 15.04. a 10.06.2008 vo výške 206 minút a dňa 04.02.2009 vo výške 139 minút predstavuje sumu trikrát 168,70 eur a jedenkrát 118 eur, t.j. spolu 624,10 eur. Zároveň bola uplatnená DPH v zmysle § 18 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z., čo v rozhodnom období prestavovala sadzbu 19 %, teda celkovo trovy právneho zastúpenia O.. K. M. predstavujú sumu (10.446,81 eur + 627,15 eur + 624,10 eur + 19 % DPH) sumu 13.920,69 eur.

Od 01.06.2009 podľa § 10 ods.8 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. vo veciach ochrany osobnosti podľa Občianskeho zákonníka, vo veciach ochrany podľa predpisov o masovokomunikačných prostriedkoch, vo veciach ochrany osobných údajov alebo vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva je tarifnou hodnotou 1000 eur, ak sa nežiada náhrada nemajetkovej ujmy, a 2000 eur, ak sa žiada náhrada nemajetkovej ujmy.

Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby s tarifnej hodnoty 2.000 eur tak predstavuje sumu 91,29 eur. Za zastupovanie O.. U. M. v rámci spoločnosti W. D. O.. U. M., s.r.o., B. S. v súlade s § 14 ods.1 a § 10 ods.l vyhlášky č. 655/2004 Z. z. bola priznaná odmena za účasť na pojednávaní 22.09.2010, ktoré bolo odročené bez prejednania veci podľa § 14 ods.5 písm.b/ citovanej vyhlášky vo výške 22,82 eur + 7,21 eur režijný paušál, účasť na pojednávaní 12.10.2011 91,29 eur + 7,41 eur režijný paušál, stanovisko žalovaného k vyjadreniu navrhovateľov zo dňa 14.09.2011 vo výške 91,29 eur + 7,41 eur režijný paušál a účasť na pojednávaní dňa 26.10.2011 91,29 eur a 7,41 eur režijný paušál, celkovo 326,13 eur. V rámci uplatnených cestovných výdavkov a náhrady za stratu času v súlade s § 16 ods.4 a § 17 ods.l vyhlášky č. 655/2004 Z. z. za účasť na pojednávaniach dňa 22.09.2010, 12.10.2011 a 26.10.2011 pri vzdialenosti B. S. - I. I. 200 km a späť, jazde motorovým vozidlom W. W., B. so spotrebou paliva 7,4 litre/100 km a cene pohonných hmôt 1,464 eur/liter, sadzbe za 1 km 0,29 eur, súd priznal za dni 12.10.2011 a 26.10.2011 sumu dvakrát po 116 eur a pri cene PHM 1,259 eur/liter dňa 22.09.2010 sumu 108 eur, celkovo 340 eur a náhradu za stratu času za 144 minút - 3 x 120,20 eur, spolu 360,60 eur. DPH v zmysle § 18 ods.3 citovanej vyhlášky bola priznaná vo výške 19 % za úkony v roku 2010 a vo výške 20 % za úkony v roku 2011, teda (zo sumy 22,82 eur + 7,21 eur + 108 eur + 120,20 eur) 49,06 eur a 20 % (zo súm 3 x 91,29 eur + 3 x 7,41 eur, 2 x 116 eur, 2 x 120,20 eur) 153,70 eur. Trovy právneho zastúpenia tak predstavujú u W. D. O.. U. M., s.r.o., B. S. sumu (326,13 eur + 340 eur + 360,60 eur + 49,06 eur + 153,70 eur) 1.229,49 eur.

Žalovanému bola tiež priznaná náhrada trov konania spočívajúcich v zaplatených súdnych poplatkoch za odvolanie proti rozsudku okresného súdu vo výške 464,71 eur (14.000,-- Sk) uhradené 18.09.2008, za dovolanie vo výške 331 eur uhradené 07.04.2009, teda spolu vo výške 795,71 eur.

Podľa § 149 ods.l O.s.p. ak advokát zastupoval účastníka, ktorému bola prisúdená náhrada trov konania, je ten, ktorému bola uložená náhrada týchto trov, povinný zaplatiť ju advokátovi.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.